

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Román-Magyar Barátság Egyesülete

A nagy világháborút követett és Európa téképét újrarajzoló összeomlás óta alig két évtized telt el és újabb világháború küszöbén áll az emberiség, melynek már a kezdete országhatárok változásával és egész államok eltűnésével járt. A harc befejezésétől még messze vagyunk, hiszen tulajdonképpen még meg sem kezdődött, de máris születnek tervek, ötletek merülnek fel, melyek meg akarják semmisíteni mindazt, ami a világháború eredménye lett és új hatalmi érdekerületekre kívánják osztani Európát. Legutóbb — mint a Rador távirati iroda jeleenti — egyik francia lapban jelent meg egy térkép, mely megcsonkítja Olaszországot, levág területeket Németországból, új államokat kreál, hogy biztosítsa az ugynevezett hatalmi egyensúlyt. A francia térkép a hitelesség látszatával bír, mert fénykép formájában került nyilvánosságra: Welles Sumner, Roosevelt elnök küldötte és a francia külügyminiszter állanak az ominózus térkép előtt, mely a francia miniszteriumban lóg. Valahogyan kiegészíti ennek a térképnek beszélő rajzát d'Ormesson francia publicista cikke, aki sikra száll Ausztria újbóli fel-támasztása érdekében. A térkép és a cikk egyaránt nagy megütközést keltett mindazon államokban, melyeket a tervezett újrendezés érdekel és érint. Nem tudjuk, hogy ezek a tervek mennyiben bírnak jelentőséggel és mennyire vehető komolyan, de nem tudják ezt azok maguk sem, akik rajzkészességüket ilyen irányban gyakorolják, mert nagyon jól tudjuk, hogy az ilyen változások mindenkor a hatalmi viszonyok változásainak következményei. Ma még döntetlenül áll a küzdelem a hadviselő felek között és ki merne a jó szerepére vállalkozni?

Tény az — és ezt állapítja meg a Victoria című bucarestii lap is —, hogy Európa válságban van és a nagyhatalmak azt hiszik, hogy úgy bánhatnak a kisebb államokkal, amint nekik tetszik. Ugy az egyik, mint a másik oldalon hangoztatják, hogy ők a kisállamok barátai. Az angolok és franciák azt állítják, hogy ők a kis nemzetek szabadságáért és függetlenségéért harcolnak és helyre kívánják állítani Csehszlovákiát és Lengyelországot. Ezzel szemben a németek arra hivatkoznak, hogy ők az összes népek igazi szabadságáért küzdenek és a nemzeteknek az élethez való jogáért. Azzal vádolják Angliát, hogy egy negyvenmillió népről uralkodik és kihasznál négyszáz milliónál nagyobb számú néptömegeket, olyanokat, akik nem tudnak angolul, de nem is akarnak tudni az angol uralomról. Az egyik oldalon állanak a demokrata hatalmak — folytatja a lap fejtegetéseit — a másik oldalon a német nacionalizmus. A két szembenálló fél versengése folytán eddig megszűnt Ausztria, Csehszlovákia, Albánia, Abesszinia, Lengyelország és Finnország egy részének függetlensége. Ausztria sorsa előrelátható volt, Csehszlovákiát a demokrata hatalmak Münchenben árulták el, úgy, hogy önként megadta magát, Albánia rossz vezetése folytán pusztulásra volt ítélve, Abesszinia elfoglalásával Olaszország az emberiségnek tett szolgálatot, Lengyelországban Beck ezreus addig kacérokodott hol Berlinnel, hol Moszkvával, amíg ez a kétszínű játék az ország életébe került, szegény Finnország pedig addig bízott a demokrata hatalmak ígéreteiben, míg kénytelen volt ezek ürességéről meggyőződni és áldozatos békét kötni Oroszországgal.

Mindebből világos, hogy a kis nemzetek sorsa egyik szeme annak a láncnak, mely körülöleli az egész világot. Mindegyik láncszem egy-egy kis országot jelent és az ország egy-egy nemzetet. Minden távoli nagyhatalomnál többet ér az a szomszéd, akivel baráti viszonyban tudnak élni, — állapítja meg a Victoria. Ma inkább, mint valaha, azt követelik a viszonyok, hogy a kis népek egyesüljenek, mert az ugynevezett demokratáktól hiába várának védelmet veszély esetében. Foglalkozik ezután Romá-

nia és Magyarország viszonyával és megállapítja, hogy a két állam, a két nemzet egymásrataltsága nyilvánvaló. Beszél azokról, akik a revízió és antirevizió ügyét a maguk egyéni érdekeinek szolgálatába állították. Ez most megszünt a Nemzeti Ujjá-születés Arcvonalának megteremtésével. Egyes fejlesztett elemeknek szerencsétlen mozgolódására való tekintettel a román-magyar barátság rovására, bucarestii magyarok és románok egy csoportja egyesület létesítését kezdeményezte, melynek célja először baráti kapcsolatok megteremtése magyarok és románok között úgy bel-, mint külpolitikai vonatkozásban, másodsorban pedig román-magyar köz-művelődési egyesületek létesítése, amelyekben románok és magyarok megbeszélhetnék kulturális problémáikat. A cikk írója, Gonza C. Grigore, végül felhívást intéz mindazokhoz, akik ennek az ügynek a szolgálatába akarnak állani, hogy a lap szerkesztőségében jelentsék be a mozgalomhoz való csatlakozásukat.

Gonza Grigore és elbarátainak akciója nem az első és előreláthatólag nem is az utolsó a román-magyar közeledés megvalósítása érdekében. Az elmúlt husz esztendő alatt úgy magyar, mint román részről újságírók, írók és intellektuelek nem egyszer indítottak utnak hasonló eszmét, volt már közeledési kísérlet, hidverés és hidépítés, de minden mégoly becsületes és tiszta törekvés is meghiusult. Hogy miért? A legtöbbször azon a bizonyos narancshéjon csuszott el az ügy. Sokszor egy rosszkor elhangzott és rosszul értelmezett szó fagyasztotta le a remény összes színes virágait. Ha a külpolitikai légkör alkalmasnak látszott, akkor valószínűleg belpolitikai vonatkozásban történt olyasmi, ami minden kezdeményezést, vagy a megkezdett munka folytatását meddővé tette. Két társtalan nép — a román és ma-

gyar — él Európa Délkeletén a Duna medencéjében. Ez a társtalanság egymagában felment egymásrataltságuk minden további bizonyítása alól. Ha még hozzávesszük azokat az érveket, melyeket a cikkíró a mai nemzetközi helyzettel és a kisállamok kiszolgáltatottságával kapcsolatban felsorakoztat, akkor nyilvánvaló, hogy csakis az összefogás építhet védőgátat mindenféle fenyegető veszedelmek ellen.

Ezt tudják azok az élenálló államférfiak is, akik ezeknek az egymásratalt államoknak sorsát intézik és talán megvan bennük az együttműködésre irányuló jóakarát és jószándék is, de a nemzetközi politika bonyolult rejtekutain sokszor hajótörést szenved a legnemesebb intenció is. Történeket dicséretreméltó kísérletek a román-magyar közeledés megteremtése érdekében is, azonban a kezdeményezések eddig mindig megfeneklettek. Hol hivatalosan, hol magánaton igyekeztek az előfeltételeket megteremteni, de az akarásokat nem koronázta siker. A zavartalan jószomszédi viszony kialakításában nagy szerep jut a nemzetkisebbségi kérdés kielégítő megoldásának, amint ezt innen is, tulnan is többször hangoztatták. A Magyar Népközösség életrehívásával megalakult az a szerv, mely a legnagyobb romániai nemzetkisebbség és a kormány között a közvetlen kapcsolat lehetőségét megvalósította. A keret megvan és a hivatott vezetők munkásságától függ, hogy a keretek tartalommal is megteljenek. Ezt a munkát megkönnyítené egy olyan társadalmi megmozdulás, mint a Román-Magyar Barátság Egyesülete. Nem tudhatjuk ma, hogy a felhívásnak milyen lesz a visszhangja ugy román, mint magyar részről és az sem tudható, hogy milyen lehetőségek adódnak ennek az egyesületnek a légkör tisztulására. Egy lehetőség mindenesetre kínálkozik: az érdekelték összejöhetnek és sok olyan kérdést vitathatnak meg, melyekről való téves fogalmak ma nagyban akadályozzák a közeledést. Ha ezt a munkát elvégzi majd az egyesület, nem alakult meg hiába és utat mutathat a hivatalos politikának is egy megértőbb együttélés célja felé. (v.)

Chamberlain szerint a szövetségesek szeptemberben még nem voltak felkészülve

Anglia hú marad a hagyományos fegyverhez: a blokádroz

Londonból jelentik: Az angol konzervatív-párt központi tanácsának évi rendes ülésén Chamberlain miniszterelnök beszédet mondott. Kijelentette, hogy szívesen venné, ha egyidőre megállnának a pártok vetélkedései, mert semmi sem bátorítja annyira az ellenséget és semmi sem erősíti meg a barátokat, mint az, hogy ha félre tudják tenni a házi perpatvart, hogy együttes erővel harcoljanak az ellenség ellen.

— A háború kitörésekor a németek előké-születei jóval meghaladta a mieinket és várható volt, hogy az ellenség lerohan minket és Franciaországot, mielőtt megtehetnénk a szükséges intézkedéseket. Ilyen kísérlet azonban nem történt. Bármi volt ennek az oka, akár az, hogy az ellenség azt hitte, hogy eléri a célját harc nélkül is, vagy pedig, hogy előkészületei még se voltak tökéletesek, egy bizonyos lekésték a vonatot, vagyis elmulasztották a kellő alkalmat. Az elmúlt hét hónap pedig alkalmat adott, hogy jóvátegyünk a mulasztásokat és hogy kifejlesztjük és kiterjesszük támadó és védekező be- rendezésünket úgy, hogy

most már teljes nyugalommal nézhetünk a jövő elé.

Csak annyit mondhatok, hogy most már az ellenség vissza fogja kapni az ütéseket amit nekünk szán.

Aztán nem szabad elfelejteni, hogy az ellenség most már nem tudja fokozni az erejét.

Hangoztatta ezután a miniszterelnök, hogy a semleges államok közvéleménye a német tengeri hadviselés módszerei miatt Anglia ellen fordult. Hivatkozott arra, hogy Németországnak ma már nincs igazi barátja ezen a földön, bár lehetnek még olyanok, akiket a katonai erejével meg tud félemlíteni.

— Mi sohasem követtünk el jogtalanságokat a semlegesekkel szemben és károkat sem okoztunk nekik. Ezek után azonban nem lehet tőlünk azt várni, hogy

Németország a végletekig kihasználja a mi lelkiismeretességünket és hogy mi elnezzük, hogy támogatást csikarjon ki a semlegesektől, akiknek cselekvési szabadsága teljesen lekorlátozódott.

A múltban az általunk alkalmazott fegyverek között mindig a leghatásosabbnak a zárlat bizonyult.

Ez a mi fegyverünk ma sem gyengébb, mint volt. Az a tény, hogy igyekeznünk tekintetbe venni a semlege-

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BÓNT?

sek jogait és érdekeit, azt jelenti, hogy rések és kerülő utak maradnak nyitva. Elhíhetik azonban nekem, hogy ezeket a réseket és kerülő utakat most egymásután elzárjuk.

Minél tovább tart a háború, a zárlat fojtogató hatása mindjobban elszorítja ellenségünk vérkeringését.

Ezután a legutóbbi angol-francia nyilatkozattal foglalkozott, amely szerinte a legjobb bizonyítéka annak, hogy nem fogják ellátni a szövetségesek

kezetől a győzelem gyümölcseit és a háború végén a győzelem eredményeit ők határozzák meg.

— Győzelmi akaratra kell eltölteni bennünket, hogy ki bírjuk vívni a hadviselést annak minden nehézségével és esetleg időleges kudarccal és hogy

képesek legyünk leküzdeni a fáradságos hosszú háborút.

De bármint legyen, bizom fajom bátorságában és kitartásában.

Aki egyszer megpróbálta a

Vermouth Branca-t,

az nem ismeri többé az étvágytalanságot

NÉMETORSZÁG ÉS FRANCIAORSZÁG KÖZÖTT MEG MINDIG ÁRÚCSERE VAN

Párisból jelentik: Az amerikai Harpers Magazine cikket közöl és abban azt állítja, hogy a zárlat ellenére a semleges országok közvetítésével Franciaország és Németország között még mindig kereskedelmi árúcsere van. A lap azt írja, hogy a lotharingiai érc és a német koksx Luxemburg közvetítésével jut Németországba, illetve Franciaországba. Francia körökben ezt a hírt határozottan cáfolják.

TÖRÖKORSZÁG CSAK NEM TELJESEN BESZÜNTETTE A NÉMETORSZÁGI KIVITELT

Ankarából jelentik: A folyó év első két hónapjáról kiadott kimutatásokból megállapítható, hogy a Törökországból Németországba irányuló export a múlt évi 58 százalékról 2 százalékra csökkent. Ezzel szemben az Angliába és Franciaországba irányuló török kivitel 28 százalékot tesz ki, ami 22 százalékos növekedést jelent az elmúlt év hasonló időszakához képest. Viszont Törökországnak Olaszországba irányuló exportja a múlt évi 20 százalékkal szemben eléri a 30 százalékot.

Németország megvédi a norvég felségvizeken megtámadott hajókat

Amszterdamból jelentik: Berlińi semleges körökben azt hiszik, hogy a legutóbbi tanácskozás során elhatározták, hogy

a német hajóhad védelmi intézkedéseket fogantatosít a norvég vizeken

és a környéken. A németek kis ellenőrző hajórajokat szerveznek, amelyek a norvég partok mentén fognak őrzőjáratot teljesíteni. Amíg semmi sem történik, a német repülőgépek a felségvizeken kívül maradnak, ha azonban a kísérettel haladó kereskedelmi gőzösöket angol hajók megtámadnák, akkor a repülőgépek a part felé közeledve, akcióba lépnek.

Komoly ütközet volt az Északi-tengeren

Oslóból jelentik: Egy norvég hajót a bergeni kikötő közelében bombákkal támadtak meg. Bergenben szerdán egész nap ágyúdörgést hallottak, amely a felségvizeken kívül lejátszódó tengeri ütközetre vall. Tengerészeti körökben azt hiszik, hogy komoly ütközet játszódott le. Délután tizenkét repülőgépből álló csoportot láttak. Az a repülőgép, amely Stavanger közelében kényszerleszállást hajtott végre, valószínűleg ugyanebből a német légitájból származott.

HÁROM SVÉD GŐZÖST MEGTORPEDÓZTAK

A svéd kormány erőlesen tiltakozott Berlińben a Dalare, Kianna és az Osme svéd gőzösök megtorpedozása ellen. A Dalarecet mintegy 200 mérföld-

A szövetségesek várnak az északi blokádnak végrehajtásával

Német védelmi intézkedések a skandináv vizek mentén

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

I. Változás az angol kormányban

Londonból jelentik: Szerdán este az angol kormány átalakulása megtörtént és ezzel kapcsolatban Chatfield lord védelmi összegegyeztetési miniszter és Kingsley Wood légügyi miniszter lemondtak. Woolton lordot ellátási miniszterre, Tyron őrnagyot a lancasteri hercegség hancellárjává, Remsbothant népnevelésügyi miniszterre, Delavart közmunkaügyi miniszterre és Morrisont postaügyi miniszterre nevezték ki. Shakespeare külkereskedelmi államtitkár lesz. A hivatalos jelentés közli, hogy a változások nem azért történtek, mintha egyes miniszterek nem felelték volna meg hivatásuknak, hanem azért, hogy minden egyes miniszter az arra legalkalmasabb helyre kerüljön. Chatfield lord helyébe nem neveznek ki senkit.

Az angol lapok a kormány átalakulásával

Berlin szerint az angol kormány jellege nem változott

Berlinből jelentik: A Berliner Börzenzeitung az angol kormány átszervezésével foglalkozva a következőket írja:

„Az elégedetlen közvélemény nyomására az angol kormány megváltoztatta külszínét, anélkül, hogy eddigi jellege változást szenvedett volna. Részünkről közömbös, hogy Londonban ki a légügyi, vagy a szállításiügyi tárca vezetője. Hasonlóképpen számunkra nem bír jelentőséggel az a tény sem, hogy Churchill a tengerészet minisztere, vagy a háborús

foglalkozva, azt a véleményüket fejezik ki, hogy a kormány összetétele lényegében alig változott. Churchillnak a háborús kabinetbe való belépését nagy meglepéssel vették tudomásul, bár a Daily Herald és más lapok is megállapítják, hogy a miniszterelnöknek kompromisszum útján sikerült megakadályozni, hogy Churchillt nemzetvédelmi miniszterre nevezzék ki. A Times azt várja, hogy az admirális első lordja

most még erősebben fogja vezetni a háborút,

a Daily Mail pedig sajnálkozik amiatt, hogy nem egy valódi háborús kabinet alakult meg, amelyben valamennyi párt képviselője helyet kapott volna.

kabinet dékánja. Tudjuk nagyon jól, hogy Anglia, amellyel most verekszünk, Churchill szellemi irányítása alatt áll

és befolyása ezúttal sem kisebb, mint volt az előző kormányban.

Newyorkból jelentik: A New York Times az angol kormány átalakítással kapcsolatban hangsúlyozza, hogy Chamberlainnak ugyanebben az irányban tovább kell folytatnia az átszervezést, hogy ezáltal eleget tegyen az angol közvélemény óhajának.

Göring lelkes beszéde a német ifjusághoz

Berlinből jelentik: Göring marsall szerdán a hitlerista ifjuság vezetői előtt beszédet mondott és leszögezte a német ifjuság történelmi jelentőségét és kötelességét, amellyel a nemzet felszabadításának érdekében megindított harcban tartozik. A német nép

azzal a szilárd hittel és törhetetlen akarattal lépett a háborúba, hogy legyőzze ellenfeleit, és hogy megtudja az egész világ, hogy mit jelent az, ha Németországot megtámadják. A lengyelországi győzelem és az Anglia és Franciaország elleni küzdelem eredményei mutatják, hogy a német hadsereg a szárazföldön, a levegőben és a vizeken erős csapásokat tud mérni. A mai súlyos idők fegyelmét és nemzeti szociálista magatartást követelnek az ifjuság részéről. Ennek az ifjuságnak engedelmesség, bajtársiasnak, jó magaviseletűnek és elszántságnak kell lennie, de nemcsak a szolgálatban, hanem az iskolában és a gyárakban is. Igyekezzenek — mondotta Göring — minél nagyobb szolgálatot tenni a német népközösségnek bárhová is helyezzenek el benneteket.

II. A tengeri blokádnak

KÉSİK AZ ÚJ TENGERI ZÁRLAT ALKALMAZÁSA

Hír szerint az angol kormány felkérte a svéd és a norvég kormányt, hogy csökkentse a vaskivitt Németországba. Ezzel egyidejűleg az angol hadigazdálkodási miniszter megbízásából a két kormánytól javaslatot tettek új angol-svéd illetve angol-norvég kereskedelmi szerződés megkötésére.

A Reuter iroda a blokádnak kiterjesztéséről a következőket írja: Nagyon természetes, hogy a semleges országokkal való összeköttetésünk és a nem-

zetközi jog tiszteletben tartása továbbra is változatlan marad és ezért még bizonyos idő el fog telni, amíg a szövetségesek végrehajtják újabb intézkedéseiket.

CAPITOL MOZI

Ma és a következő napokon kerül bemutatásra a nagy zenés film, a

BÖLCSŐDAL

melynek főszerepeit a két világhírű énekes,

CEBOTARI MÁRIA és GIGLI BENJAMINO
játsszák

A PELLÓ MOZI

AZ ÓCEÁN LÁNGOKBAN

Érdekfeszítő német film, melyben két bűvár sorsa dől el. — A főszerepekben: Hans Söhnker, Deltgen René és Markus Winnie

1940. április 6.

nyire az angol partoktól előzetes átvizsgálás után, a másik két hajót figyelmeztetés nélkül torpedózták meg, aminek következtében 23 ember életét vesztette.

FEHÉR KÖNYV — AZ OLASZ SZÉNÜGYRŐL

Az angol kormány tegnap a Fehér Könyvben nyilvánosságra hozta az Anglia és Olaszország között lefolyt tárgyalásokat a tengerészeti jog kérdésében. A könyv tartalmazza a szénzállítással kapcsolatban átnyújtott olasz tiltakozó jegyzék szövegét és az angol kormány válaszát.

JAPÁN NEM ENGEDI A HÁBORÚ KITERJESZTÉSÉT

A Német Távirati Iroda tokiói jelentése szerint Kamasava altengernagy, a japán tengerészeti miniszter, az újságírók előtt nyilatkozatot tett arról a külföldön elterjedt hírről, hogy

Japán átengedné Hainan szigetét Németországnak, flottabázis céljaira. A tengerészeti miniszter merő kitalálásnak és ostoba feltevésnek jelentette ki ezt az állítást, amely bizonyosan az érdekelt hatalmak részéről indult ki. Nyilatkozott ezután az ostromzárnak a Csendes Óceánra való állítólagos kiterjesztésének tervéről is és kijelentette, hogy

Japán a leghatározottabban ellene szegül annak, hogy az európai vizsályt a japáni vizekre is kiterjessék.

Angol diplomáciai körökből származó hír szerint a japán kormány azt a reményét fejezte ki, hogy az angol kormánynak küldött hivatalos jegyzék következtében Nagy-Britannia tartózkodni fog attól, hogy a japán partok közelében tengerészeti hadműveleteket végezzen.

III. A harctéri helyzet

LÉGIHARC A TENGERI HAJÓKARAVÁN MEGTÁMADÁSÁNÁL

A francia hivatalos jelentés a következő: Az egymással érintkezésben lévő ellenségek a Blies és a Vogézek mellett élénk tevékenységet fejtettek ki. Több ellenséges járőrvállalkozást csapataink megfűszerttek.

A német hivatalos jelentés a következőket közli: A nyugati arcvonalon nem történt semmi jelentős esemény. Az Északi-tenger északi részén, az angol keleti partok mentén, április harmadikán délután német repülőgépek angol hajókat, hadihajók kíséretében lévő hajókara-

vánt és felfegyverzett kereskedelmi hajókat támadtak meg és az angol vadászpilótákkal folytatott harcok során a német támadások sikeres és nagy eredményeket értek el. Egy előőrshajót és két kereskedelmi gőzöst 7000 tonna ürtartalommal, valamint három órhajót és egy kereskedelmi hajót 5000 tonna ürtartalommal a gyújtóbombák elpusztítottak. Ezenkívül komolyan megrongálódott egy előőrshajó és három kereskedelmi hajó 17.000 tonna ürtartalommal. Két német repülőgépnél kényszerleszállást kellett végeznie, ezenkívül egy német repülőgép elűnt. Egy angol repülőgépet a légi harc során lelőttünk.

IV. A lappangó francia válság

ÚJABB FRANCIA HADITANÁCS

Párisból jelentik: A haditanács szerdán este ülést tartott, amelyen Weygand tábornok is résztvett. Az ülés 6 órakor kezdődött és negyed 9 óra-

kor ért véget. Résztvettek Reynaud, Chautemps, Laurent Rinac, Campinchi, Lamoreux, Gamelin, Wullemin tábornokok, Darlan admirális és Weykand tábornok.

Daladier szembeszáll pártjával

A Reuter ügynökség jelentése szerint francia politikai körökben bizonyos nyugtalanság észlelhető különösen a radikális szociálista pártban és egyes baloldali csoportok körében. A radikális szociálista képviselők szerdai ülésén Bonnte és Guy la Chambre volt miniszterek élesen bírálták a kormányt és követelték, hogy

Reynaud nyilatkozzék arról, mit irt alá Londonban.

A Populaire jelentése szerint Bonnet elnöklése alatt küldöttség keresi fel Daladiert és közölni fogja vele a párt álláspontját, valamint azt, hogy Daladier gyűlést hívjon össze, amely támadást indítson Reynaud kormányára ellen. Ha ez igaz, akkor Daladier nem fogja magáévá tenni a végrehajtó bizottság álláspontját, sőt erélyesebben támogatja Reynaud-t, miután elsősorban a nemzet védelméről és nem pártvitákról van szó.

FRANCIA MAGYARAZAT AZ ILLUSTRATION TÉRKÉPÉRŐL

Párisból jelentik: Reynaud Paul miniszterelnök tegnap délután fogadta Guariglia párisi olasz nagykövetet. Beavatott helyen úgy tudják, hogy Reynaud közölte az olasz nagykövettel az Illustration-ban megjelent térképpel kapcsolatos valódi tényállást. A külügyminisztérium különben tegnap megállapította, hogy a térképről felvett fényképpel kapcsolatos találgatások minden alapot nélkülöznek.

A DEUTSCHLAND CIRKÁLÓ ÁLLÍTÓLAG MEGSÉRÜLT

A Havas-ügynökség jelentik: Az angol tengeri haderők az utóbbi napokban több sikeres támadást intéztek ismét a német tengeralattjárók ellen. Illetékes körökben kijelentik, hogy eddig lehetetlen volt pontosabban megállapítani a támadások eredményét, mégis úgy vélik, hogy a támadások legnagyobb részét siker koronázta.

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi

hivatal közli, hogy semmiféle hivatalos közlemény nem jelent meg Sir Howard Kelly tengernagy kijelentésével kapcsolatban. A tengernagy az Ottava Post nevű kanadai lap munkatársának elmondotta, hogy az angol gépeknek a Wilhelmshafeni kikötő fölött tett légi útja során

a Deutschland és az Admiral Scheer nevű két német zsebcsirkáló súlyosan megsérült.

A tengernagyi hivatal annyit fűzött hozzá Sir Howard Kelly nyilatkozatához, hogy valószínűnek látszik, miszerint a helgolandi öbölben egy angol búvárnaszád súlyos sérülést okozott a Deutschland cirkálónak.

LÉGI HARC AZ ANGOL PARTVIDÉKEN

Londonból jeleltik: Az elmúlt 24 óra óta a légi csatározások észrevehetően fokozódtak. A yorkshirei tartomány keleti partja mentén tegnap lelőtt német repülőgép az 51-ik olyan gép, amelyet eddig az angol partok mentén lelőttek. Ezen túlmenően

12 német repülőgép olyan súlyosan megsérült, hogy hazatérése kétségessé vált.

A saari arcvonal fölött tegnap két német repülőgép lelőttek, egy angol gép harcképtelenné vált.

Londonból jelentik: Öt német pilótát tettek partra Yorkshire egyik kikötőjében. A pilóták közül kettő sebesült volt. A német repülőgépet egy angol gép lőtte le, legénységét pedig egy parti hajó mentette meg.

Londonból jelentik: Egy angol repülőgép, a mely partóri szolgálatot teljesített, az Északi-tengeren hat német repülőgépből álló légirajt láttott. Az angol gép lelőtt egy ellenséges gépet, míg a többieket menekülésre kényszerítette.

Angol légügyi körökben azt hiszik, hogy az a Junkers-gép, amely norvég vizeken kényszerleszállást végzett, ugyanabból a Junkers-csoportból származik, amelyet az angol repülőgép egyedül támadott meg.

A HABZÓ FOGPÉP

Teleky Pál gróf magyar miniszterelnök nyilatkozott olaszországi útjáról

Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf miniszterelnök csütörtökön délelőtt a felsőház, délután pedig a képviselőház külügyi bizottságának ülésén beszámolt a külpolitikai helyzetről és legutóbbi olaszországi útjáról. Közölte, hogy a római megbeszélések egyedi célja a tájékozódás és tájékoztatás volt. Rámutatott arra, hogy mindent a két ország közötti baráti viszony melegségét és őszinteségét tartották a legfőbbre méltóbbnak. Megállapították, hogy a magyar kormány a világ eseményeiről alkotott felfogása helyes és megfelel annak, ahogyan az általános külpolitikai helyzetet az olasz vezetők is látják. A célok és elhatározások tekintetében a két ország között teljes az összhang, amit tekintettel a két országot összefűző baráti viszonyra, nem is kellett megállapítani, vagy hangsúlyozni. Ismertette ezután a magyar kormányelnök a legutóbbi külpolitikai eseményeket, kezdve Welles Sumner látogatásától, azok kihatásait és a kormány általános felfogását. Rámutatott, hogy a magyar politika továbbra is a Dunamedence és a Balkán békéjének fenntartását szolgálja és ebben azonos marad továbbra is. Beszámolt még Teleki Pál gróf a pápai kihallgatásáról és a Maglione bíboros államtitkárral folytatott megbeszéléseiről.

Kínai repülőök támadása

Kínai jelentés szerint szerdán kínai repülőgépek több japán katonai támaszpontot támadtak meg Shansi és Hunan tartományokban. Harminc repülőgép elpusztult és több fegyverraktár, valamint egy gyártelep megsemmisült.

(Rador)

Corso mozi Haláldzsungel

A főszerepben: Holt Jack

D. u. 3 órakor 17 leies helyárrakkal: **Stanley és Livingstone**

Újvidéken tizenötezer ember hajléktalanná lett

A város nagyrésze víz alá került

Belgrádból jelentik: A Duna áradása egyre tart és már elérte a 703 centimétert. Szerdán Futak és Újvidék között a Duna kilépett medréről és elöntötte Újvidék jó részét, az állomás környékét, de veszélybe került az északi városrész, sőt a repülőtér is. Eddig 300 ház került víz alá és 200 kisebb

ház összeomlott. Mintegy 14—15 ezer ember vált Újvidéken és a környéken hajléktalanná. Az árvíz olyan nagyarányú, hogy ilyenre nem volt példa ezen a vidéken. Újvidék teljesen el van vágva a külvilágtól és csak Belgrád felé van még összeköttetés.

(Rador.)

Erdélyi minorita szerzetes levelei Braziliából

Hogyan lett az „eleven pokol” országából földi paradicsom. — Oswaldo Cruz hősi harca a járványokkal

(XIV.)

Braziliáról évszázadokon át mást sem tudtak az emberek, mint azt, hogy ott van az eleven pokol. Santos páris tengerpartja volt a sárgaláz hirhedt fészke. Alig futott be egy hajó a kikötőjébe, a matrózok sorban megbetegedtek. A rakományokkal néha hetekig vesztegettek, mert a legénység vagy ágyban feküldt, vagy koporsókat ácsolt. A halottakat új személyzettel pótolták. Mind hiába! Azokra is hasonló sors várt. Rendesen két-három matrózálomány esett áldozatul a sárgaláznak. Végre is a hajóstársaságoknak nem volt mit tenniük, mint hogy a befutó gőzösök összes emberállományát a megérkezéskor azonnal a hegyek közé küldték s a rakodást a feketékre bízták, akiket a sárgaláz nem fogott.

Rio de Janeiroban a pestis aratott. Halál fia volt, aki ott partra tette a lábát. A bevándorlókat nagy táblák fogadták: „A t. utazó közönséget figyelmeztetjük, hogy a szárazra lépni veszedelmes, mert a városban járvány van.” A patkányok százezrével rajzottak az uccákon. Bahia teljesen meg volt fertőzve maláriával. Pernambuco-ban, Matkowsky Béla leírása szerint, két hölgy hirtelen meghalt a városban tett egyetlen séta után. Hétezer ember és harmincezer állat pusztult el évente Braziliában kígyómérgek következtében.

Rettenetes még elgondolni is a négy évtized előtti állapotokat. Száz meg százezer embert juttatott tömegsírba a szifilisz és a gümőkör, a tifusz és a kiütéses tifusz, a bélférges és a bicho berne (féreg.) Brazília és a földi pokol — egyet jelentett az európai ember számára.

A NAGY HARC

Az 1892-ik évben a Rio-i orvosi főiskolában doktorrá avattak egy fiatal embert, akiről senki sem hitte volna, hogy mivé fejlődik. Értekezése címe volt: „A parányok vandorlása a vizekben”. A fiatal ember neve Oswaldo Cruz. Apja szintén orvos. Pályáját azzal kezdi, hogy laboratóriumot rendez be, amelyben egyes-egyedül négy éven keresztül ki-

Lerombolnak és ujjíteremtnek egy várost

Amikor Oswaldo Cruz 1902-ben Riot második elenségétől is megszabadítani próbálta, két körülmény jött segítségére. A kávé ára olyan magasra szökött, mint még soha. Ezért az állam a milreis árfolyamát biztosítani tudta és jelentős összegeket áldozhatott közhasznú befektetésekre. Rodrigues Alves dr., a brazil szövetséges államok új elnöke nem akart kevesebbet, mint a régi Riot eltörölni a föld színéről és helyébe újat építeni.

Már pedig az új Rio Oswaldo Cruz szerint csak

Színház

Aki mer, az nyer

a gyárvárosi színház szombat esti ujdonsága

A gyárvárosi magyar színházban a szombatra hirdetett operett előadás helyett az „Aki mer, az nyer” című nagyszerű szövegű és elsőrendű zenéjű darab kerül színre. Szilágyi-Eisemann ezen pompás operettje az elmúlt színi évadban mindenütt táblás házakat vonzott és így bizonyosra vehető, hogy a gyárvárosi sörgyári Colosseum-színház nézőtere szombaton este szintén megtelik lelkes közönséggel, amely kitünően szórakozik majd és örömmest tapsol a szereplőknek.

A magyar társulat nagy szorgalommal készül Tóth Ede népszínművének, a Falu rosszának vasárnap esti előadására, amelyben az egész társulat szerephez jut. Az érdeklődés után ítéelve, ugyanolyan lelkes ház élvezi majd ezt a pompás magyar népszínművet, mint legutóbb a Sárga esikő előadását.

A GYÁRVÁROSI SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombaton este 9 órakor: Aki mer, az nyer.
Vasárnap délután 3 órakor: Szibil. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: Aki mer, az nyer.
Vasárnap este 9 órakor: Falu rossza.

Jegyelővétel a gyárvárosi magyar színház pénztáránál minden nap délelőtt 10—1 és délután 4 óráig

sérletezik. Aztán Párisba utazik és felvételt kér a Pasteur-intézetbe. Itt több félévén át szorgalmasan dolgozik. Tanulmányai befejezése után éppen akkor tér vissza Délamerikába, amikor Rioiban a pestis a legnagyobb fokon dübög. A rettenetes járvány leküzdése céljából a kormány kutató intézet felállítását határozta el, melynek vezetésére alkalmas embert kértek Párisból. Emil Roux tanár, a Pasteur-intézet vezetője udvariassan azt írta vissza, hogy főleg Európából hozatni biológust, amikor Amerikának meg van a maga rátermett embere — Oswaldo Cruz-ban.

Oswaldo Cruzt rövidesen meghívták. A meghívást elvállalta, berendezkedett és rövid idő alatti a pestisbetegségek halálozási számárányát 70%-ról 17 százalékra leszoztotta. Elrendelte, hogy kivétel nélkül mindenkit be kell oltani a Lympe Yersin nevű szérummal. Kitartó propagandával hadat üzent a pestis-bacillusok hordozóinak, a patkányoknak. Fáradozásait minden téren teljes siker kísérte. Polgártársai, akik nem nagyon hajlandók a parancsszónak engedelmessé válni, utasításait szó nélkül végrehajtották. Egy év múlva Rioiban egyetlen egy pestises megbetegedés nem fordult elő többé. Az állam első számú ellenségét legyőzték.

De itt a második: a sárgaláz, ez a különlegesen amerikai ragály, mellyel már Kolumbusz matrózai is megismerkedtek. A sárgaláz terjesztő szúnyog az ország belsejében (Baixada do Rio) elnyúló mocsarakban szaporodott. A hirhedt rioi mocsarak, mint Braziliában annyi más hasonló, a nagy kávékrízis idejében keletkeztek. Mert ott, ahol Cruz áthatolhatatlan trópusok dzsungelét talált, néhány évtizeddel ezelőtt még virágozó kávéültévények voltak. Itt aratták le Brazília legelső kávétermését, ezt a kávéfogyasztotta a főváros és váltotta át a felesleget csengő aranyra. A rabszolgák felszabadítása után (1888. május 13.) amit Sao Paulo rohamos fejlődése követett, a fazendák tönkrementek, a hegyi patkok eliszaposodtak, az ültévények helyén mocsár keletkezett és ebben a jó melegágyban szaporodtak a malária és a sárgaláz baktériumainak milliárdjai.

egy egészséges Rio lehet. Cruz dr. azt kéri, hogy az új építkezéseknél szigorúan vegyék figyelembe az egészségügyi követelményeket. Az építendő város terveit ő maga készíti el. Előterjesztését elfogadják, a kivitellel megőrzik.

Allamfő és orvos egymást támogatva rövidesen valami olyat alkot, amire eddig nem volt példa és amire eddig senki sem merészkedett, még az Észak-amerikai Egyesült Államokban sem, ahol pedig ezen a téren bámulatos alkotások születtek. A vállalkozástól semmi pénz sem szájál. Akaratuknak számtalan ádáz támadással szemben ügyesen érvényt szereznek.

Kisajátítottak több mint 3000 házat és egytől-egyig lerombolták. A barakkok és a lehetetlen épületek össze-visszaságában, kiméletlenül utat vágtak az egymással szembenfekvő két tengerből között. A fejsze és a csákány úgy dolgozott, mint az őserdőben s nemsokára a sötét síkatorokba besütött a napfény és friss levegő áramlott. Máról-holnapra elkészült Rio legfontosabb közlekedési vonala, melyet a hetvenes évek császári miniszterelnökéről Avenida Rio Branco-nak neveztek el. Kiássák a Mangue-csa-

Aki feláldozta magát népéért

Oswaldo Cruz saját egészségét áldozta fel népének egészségéért. A szakadatlan munkában szervezőt felőrölte. Hiába kérték pihenésre barátai, kollégái és tanítványai. Életét hamar befejezte. Amikor a Guanabara öböl fölötti magaslaton az Instituto Oswaldo Cruz már stilben épült új palotáját felavatták, Ruy Barbosa, a kiváló államférfi, jogtudós és szónok, így emlékezett meg Braziliának fiatalon elhunyt kiváló orvosáról:

„Az 1903-ik boldog év emléke, amelyben Oswaldo Cruz a reformokat bevezeti, kitörülhetetlen betűkkel ragyog Brazília történetében. Az intézet, mely kedves halottunk nevét viseli, több mint egy laboratórium: bölcsője kiváló szellemeknek, akiket az ő teremtő ereje hívott életre és halála után is a küzdőterre állít. Értett ahhoz, miképpen kell az elrejtett talentumokat a homályból napfényre hozni, a hivatottakat munkára serkenteni, soha nem csüggedni és tanítványaiból mestereket nevelni. Alapos tudásával és odaadó lelkesedésével munkatársait új

tornát, mely egy egész városrészt talajvizét a tengerbe vezeti. A csatorna partjait izlésesen két sor óriásira növény királyságával szegélyezik. Aztán újraépítik a kikötőt. A zeg zugas, hepe-hupás partokat a trópusok legmodernebb és legszebb tengerpartjává varázsolják, faragott gránitkőből széles korlátokat és járdákat építenek. Ha azelőtt a Braziliába való utazás egyenlő volt az öngyilkossággal, ma, aki Rio földjére lép, virágos kert közepén száll partra.

OSWALDO CRUZ MUNKAJA

Mikor mindez elkészült, Oswaldo Cruz még mindig nem pihent meg. Hozzáfog a fekete-fehér színű szúnyogoknak, a sárgaláz-baktériumok hordozóinak a kiirtásához. Minden kis állóvizet megvizsgál, vegyiszerekkel fertőtlenítenek, a mélyebbeket benépesítik fogas ponttyal. Erről a halfajtról ugyanis bebizonyosodott, hogy a legkisebb pocsolóban is megél és ahol moszkító petét talál, fölfalja. Törvényben elrendelik: lázbetegek haladéktalan bejelentését. A hivatalnokok komolyan teljesítik feladatukat. Szigorúságuk miatt a lakosság nem egyszer felzúdul, mert semmi ellen sem tiltakozik a brazil annyira, mint a kényszer ellen. A sárgalázban elhaltak száma 1902-ben ezer. A következő évben ötszáz; a harmadikban 40 s a negyedikben már csak 4. Rio nem pestisfészek s nem lázfészek többé. A főváros után Sao Paulo és Santos, Bahia és Pernambuco következett. Amikor az Amazonas, a Madeira és a Mamore folyók áradásáról befutnak a hivatalos jelentések és az előntött területeken a malária kezd szedni áldozatait, Cruz odasiet és megintítja Parát. Brazília megnyerte a háborút a poklokkal szemben. Mindezek dacára sem teszi le a fegyvert.

Oswaldo Cruzt kinevezik közegészségügyi legfőbb intézőnek. Az új kormánybiztos annyi jöletit rendeletet és törvényekkel bíró intézkedést ír alá, hogy az aktákból egész tornyot lehetne építeni. Az általa megszervezett közegészségügyi rendőrség tervszerűen és szüntel nélkül ellenőrzi az uccákat és a házakat, a kerteket és a piacokat. Figyelmüket nem kerüli el egyetlen egy ereszcatorna, kiöntő, pocsoló vagy folyóka sem. Még a mosogatódézsákat és a toalettfülkéket is megvizsgálják. Amelyik házban vizsgálatot tartanak, vagy ahol a legkisebb gyanusát észlelik, azonnal kitűzik a sárga zászlót, s akkor ott egy lélek sem lépheti át többé a küszöböt. A fertőzött épületet óriási ponyvákkal szorosan befödik, valósággal becsomagolják s mérgező gázzal telítik.

A mindennapi élet legkisebb aprólékosságait is ellenőrzi. Csak aznap vágott állat friss húsát szabad árúsítani, márvannyal burkolt székekben. A húst a vágóhídról bádoggal bélelt és hűtővel ellátott tengerautókkal szállítják a városba. Az a mészáros, aki naponta legalább 150 kiló húst nem mér ki, elveszti iparendélyét. Délben a mészárszék falait és padlóját vizsugárral alaposan le kell locsolni. Tej- és halcsarnokokban, piacokon, sőt pékműhelyekben hasonlóképpen kell felmosogatni. Kenyeret, zsemlyét csak fehér papírba csomagolva szabad a vevő kezébe adni. Vendégökökben és kávéházakban az evőeszközöket és a csészéket forró vízben kell kifőzni s a vendég szemeláttára egy fogóval a vízből kivenni. Minden nyilvános helyiség, vendéglő, sör-csarnok, bár, kávéház, mozi bejárójánál folyóvízes porcellán mosdónak kell lennie, ahol a vendég kezét moshat és tiszta törülközőt talál, melyet használat után egy kosárba dob. A mosóintézetek minden egyes ruhadarabot, inget, zsebkendőt, stb. cégnymásos papírszalaggal kötelesek átragasztani s a szalvéták evvel a papírszalaggal kerülnek az asztalra a felborított tányérok tetjére. Éjjel-nappal a legkisebb helyen is van mentőszolgálat. Az ellenkezőket és a hanyagokat szigorúan büntetik. A büntetést újságokban közzéteszik, a végzést a boltajtóra kiragasztják.

Wild Endre dr.

DÉLIHIRLAP
autmata telefon száma: 28-10

A külvárosi családi házak adómentességet kapnak

Az április elsején életbelépett új adótörvény adómentességet biztosít a városok periferiáin levő olyan kis házak után, amelyekben csak a háztulajdonos lakik és azok nem nagy terjedelműek.

A pénzügyminiszter a házadómentességre vonatkozó végrehajtási utasítást megküldte a pénzügyigazgatóságoknak. Eszerint adómentesek lesznek azok a külvárosban levő, nem jövedelmező házak, amelyekben csak a tulajdonos lakik és aki olyan kézi munkás, műhely nélküli kistiparos, kifizetésű magánalkalmazott, vagy tisztviselő, özvegy, árva, akinek évi összjövedelme nem haladja meg a 24.000 leit. A lakás nem lehet nagyobb, mint 2 szoba, előszoba és mellékhelyiségek. Az ingatlan bruttó jövedelme a fővárosban és a törvényhatósági joggal felruházott városokban nem lehet több évi 6000 leinél, megyeszékhelyeken évi 4000 és a többi községekben évi 3000 lei.

...valószínűleg ülé foglalkozásomnak tudható be... a fájdalom majdnem elviselhetetlenek... és időközönként nagyon ingerült vagyok

...ezek a szokásos tünetek ANUSOL-t kellene Önnek rendelniem...
...Ez megszabadítja hamar a kínzó fájdalomtól...

Aranyér ellen

ANUSOL

Az érdekeltek május 1-ig deklarációt kell, hogy beadjanak, amelyekben fel kell tüntetni az évi jövedelmet.

Reynaud francia miniszterelnök nagy beszéde a szövetségesek háborús céljairól

Szabadság és béke minden népnek. — Franciaország kérlelhetetlen. Reynaud éles hangot használt Hitler kancellárral szemben

Párisból jelentik: Reynaud miniszterelnök szerdán este 10 órakor Amerika közönségéhez a következő angolnyelvű rádióbeszédet intézte:

Amerikai barátaink!

— Örömmel teszek eleget annak a felhívásnak, hogy szabadon beszélhessek Önök előtt ma este. Nem akarok tanácsokat adni arra nézve, hogy mit tegyenek, vagy mit ne tegyenek, mert Önök hivattak arra, hogy határozzanak. Egy azonban biztos, ha a jókívánásoknak hatásuk lenne ezen a világon, akkor már holnap győzelmesen kerülnénk ki a háborúból, mert

számtalan olyan amerikai van, aki azt kívánja, hogy a szövetségesek nyerjék meg a háborút.

Én csak azt mondhatom, szerezzenek megbízható értesüléseket a háborúról, gondolkozzanak a felmerült problémákról, írjanak, bíráljanak, mert a mi ügyünk igazságos és nincs semmi félnivalónk az igazságtól. Minél többet tudnak meg Önök a háborúról, annál jobb az számunkra.

Most új háború folyik, amelyhez hasonló még nem volt.

Itt van az európai semlegesek példája, amelyeknek életérdeklük a szövetségesek győzelme, de félnak a német brutalitástól és így kénytelenek saját érdekeik ellen dolgozni. Mélysegesen hallgatnak, amikor tengeréseiket meggyilkolják. Ilyen módon elősegítik Hitler játékát, viszont könnyen érthető, hogy a szövetségesek kormányai ezt nem tűrhetik.

Reynaud ezután Franciaországról és a francia életről beszélt és leszögezte, hogy itt gondolat szabadság uralkodik és senkinek sem kell félnie attól, hogy véleménye sokban különbözik mások véleményétől.

— Mi büszkék vagyunk arra — folytatta a miniszterelnök, — hogy nálunk különböző vélemények és különböző felfogások vannak, ami megmutatkozik a megyék lakosainak ruházatában épp úgy, mint a házak stílusában is. Különböző felfogású franciák járultak hozzá a francia tudomány, irodalom és művészet fejlesztéséhez és mindezt most a nemzeti szocializmus fenyegeti.

A franciák jól tudják, hogy a Szovjet szövetsége a nemzeti szocialistáknak és árulója a demokráciának.

Soha nem volt még komolyabb ok a háborúra, mint jelenleg. Hosszú, talán túl hosszú esztendőknél átmegegyezést kívántunk Hitlerrel, mert arra számítottunk, hogy talán van egy lehetősége annak, hogy jóindulatú szomszédok békében éljenek egymás mellett. Egy sokáig tartó egyezményhez azonban nem elegendő, hogy egy ember adja arra szavát. A totális Németország nem volt jóindulatú velünk szemben.

Óriúság volna, ha egy látszólagos békeokmány aláírásával halálraítelnénk magunkat már holnap.

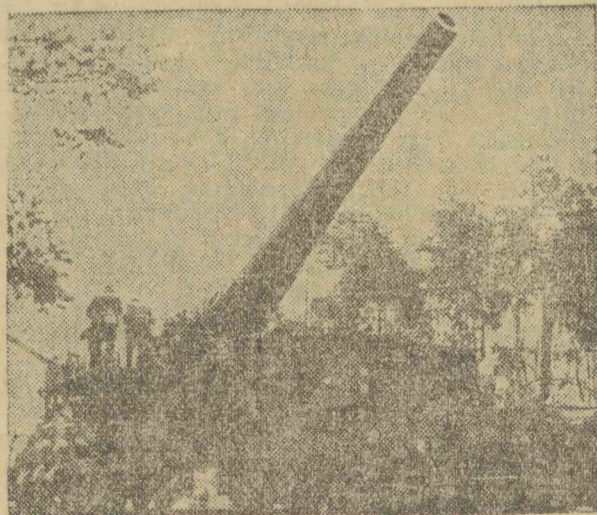
Ez az oka annak, hogy a parlament megbízott a megfeszített energiával folytatandó harcra. Franciaország és Anglia elég erősek ahhoz, hogy a sikert kivívják. Győzelmünk véglegesen biztosítani fogja a kis országokat a jövőben és megmutatja azt a helyet nekik, amely őket a nagyhatalmak mellett megilleti. Nem 25 évre szóló békét akarunk kötni, hanem véglegesen meg akarjuk oldani az összes függő kérdéseket és rendezni akarjuk a lefegyverzést is.

Nem lesznek többé olyan költségvetések, amelyeket Hitlerről neveznek el

és amelyekben megszámlálhatatlan milliárdokat a szociális helyzet javítása helyett fegyverkezésre költik. Összeszorul a szívem, ha arra gondolok, hogy a hadiköltségvetés összegeit a gyermekek, a szerencsétlenek és a munkanélküliek felségélyezésére lehetett volna fordítani, holott azt a Hitler-féle fenyegetések miatt fegyverkezésre használtuk fel. Ennek most már egyszersmindenkorra véget kell vetni.

— A háború nyolcadik hónapjában az ellenség még mindig a Maginot-vonal előtt áll, tehát sikerült az ellenséget föltartóztatnunk. A francia és az angol hadseregek készen állnak arra, bármi következzék is be, az ország határát megvédik. Egyre jobban érezzük azt a tényt, hogy az események kiéleződnek, de még erőteljesebben hangoztatjuk, mint eddig bármikor: Ennek végre már véget kell vetni.

Harcolni akarunk, hogy az ellenség legyőzése révén, az állandó békét kikényszerítsük.

Nehéz német üteg,

melyet vasúton szállítanak és a nagykiterjedésű birodalmi vasúthálózat segítségével gyorsan hozhatnak működésbe a front különböző részein. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor az ágyút készenlétbe helyezték.

— Nem kérünk német békepótlékot, amelyet felborítanának anélkül, hogy a békeokmányon az aláírások tintája megszáradt volna. Nem kérünk és nem vásárolunk póttanyagot Németországtól. Ezeket megtarthatja magának, elsősorban a Gestapo intézményt, amely Franciaországban, a szabadság országában sohasem tudna gyökeret verni. Franciaországban nem lehet papokat bebörtönözni. Nem lehet az Isten szolgáit azért fogságba vetni, mert más urat szolgálnak, mint az államot. Ami a jövő békéjéért illeti, jól tudjuk, hogy a német nemzeti szocialisták hogyan gondolkodnak arról. Ez nagyon szomorú béke, olyan béke, amely ezidőszertig Varsóban és Prágában uralkodik.

Egy ilyen béke, ha ezt békének lehet nevezni, az egész emberiséget veszedelembé sodorná.

Ez azt jelentené, hogy a kereszténység elveit végleg eltipornák, miként azt a Szentatya husvéti beszédében is említette. Vége volna a demokratikus elveknek is, amelyek 150 év óta fennállanak. Mi állig felfegyverkezve és napról-napra erősebben a legnagyobb energiával harcolunk, hogy megmentstük a nyugati civilizációt.

— Ha a háborút megnyertük, senkivel sem leszünk igazságtalanok. Minden népnek visszaadjuk teljes függetlenségét. Anglia és Franciaország, amikor kimondták, hogy együttesen folytatnak háborút és együttesen alkotják meg a békét is, kifejezték azt az óhajukat is, hogy igazságos békét akarnak megteremteni.

Tagadjuk, hogy az államoknak léte van szükségük. Minden állam léte az egész világ.

Addig harcolunk, amíg ezt a legszelesebb alapokon nyugvó szabadságot ki nem harcoltuk, nem a magunk, hanem az egész világ számára. A szövetségeseknek győzniük kell, mert győzelmük a szabadság biztosítását is jelenti. Csak akkor tesszük újból hitvélybe kardunkat, ha a német nemzeti szocializmus támadó szellemét letiportuk. Tudjuk, hogy Európa csak ekkor tud újból szabadon fellélegzeni.

A francia miniszterelnök ezután így fejezte be beszédét:

— Harcolunk egy szebb jövő elérésére, amikor az élet ismét szép lesz minden szabad nép számára.

A Littecki Kraus Ilonka képkiallítása

IV.

8-án

zárul a Kulturpalotában

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

78-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Andre dr.

Parádés kocsisok

karimás kalapjának hátulján valamikor széles szalag fityegett alá, amely a vállukat verte. Parádés kocsisok büszkék voltak erre a széles szalagra, a melyet szépen találtak és amely tekintélyt adott nekik. Parádés kocsisok már nincsenek. Kiszorították őket az életterből a sofőrök, akik nem négylovas hintót, hanem negyven lóerős autót hajtanak. A fejükön nincsen karimás kalap vállverdeső négyujnyi szélességű szalaggal.

Már-már elfelejtettük a parádés kocsisok kalapjának szalagját, amikor az most egyszerre megint élénk lobog.

Divat lett a parádés kocsisok kalapjának szalagja.

Ne tessék gondolni, hogy a sofőrök rakták fejükre ezt az egykor népszerű viseletet. És más foglalkozású férfiak se hordják azt.

Nők fején fityeg az egykori parádés kocsisok kalapjának szalagja. Szintén kápon fityeg-lityeg. Ugy bizony. Lányok és asszonyok kalapjain ott van a hajdani kocsisszalag.

Valamely kalapos szalon hozta divatba.

Ezek a kalapkészítők is olyanok, mint a ruha-kreálók. Ha már nem jut semmi új az eszükbe, egyszerűen előszednek könyveket, albumokat, a melyekből régimódi emberek régen elfelejtett viseletei merednek rájuk. Azaz: inkább a divatdiktálók merendnek azokra és latolgatják, mit lehetne a régi világból mint újat feltámasztani.

Valamelyik hírneves kalapkészítő így láthatta valami ódon könyvben a parádés kocsisok kalapját szalaggal együtt. A homlokára csapott és női kalapra alkalmazta a széles, lefityegő szalagot. A kalap feltűnő volt és azért tetszett. Ma már boldogtalan az a nő, akinek kalapjáról hátul nem lóg a vállverdeső szalag.

Hajdan a férfiak ezt énekeltek: „Voltam én is valaha szép asszonyok kocsisa. Ma a nők lettek kocsisok a kalapdivat terén a parádés szalaggal. A férfiak pedig úgy bolondulnak a szalagos nő után, akárcsak akkor, amikor a széles szalag még a parádés kocsisok vállát csapkodta.

KOLUM BACSI.

— Turnu Severinnél erősen árad a Duna. Turnu Severinből jelentik: Tegnap a Duna vízálása nagy mértékben emelkedett. A 95. kilométerkőnél a vasúti pályatest víz alá került.

— A német közlekedési miniszter Budapesten. Budapestről jelentik: Horthy Miklós magyar kormányzó szerdán kihallgatáson fogadta Darre német földművelésügyi minisztert. Teleki gróf miniszterrelis fogadta Darrét, később pedig Csubrilovics jugoszláv földművelésügyi minisztert. (Rador.)

— Leszerelik a lengyelországi megrongált hidakat. Berlinből jelentik: A Lengyelországban megrongált hidakat, amennyiben azokat nem lehet rendbehozni, leszerelik és alkatrészeiket a német hadfelszerelési ipar rendelkezésére bocsátják. A hidak újjáépítéséhez szükséges acélt a német kormány fogja rendelkezésre bocsátani. (Rador.)

— Meggyilkolták Transzjordánia angol kormánybiztosát. Jeruzsálemből jelentik: Transzjordánia angol kormánybiztosát Jeruzsálem közelében egy gépkocsiban meggyilkolva találták. A holttest mellett egy revolvert találtak. (Rador.)

— Pénteken kerül az Auschnitt-per a tábla elé. Bucurestiből jelentik: Pénteken kezdődik meg Auschnitt Miksa fellebbviteli tárgyalása az itélőtáblán.

— A Resica-művek új igazgatója. Bucurestiből jelentik: Gheorghiu G. A. a kereskedelemügyi minisztérium volt vezértitkárát a Resica-művek igazgatójává nevezték ki.

— Csökkent az államadóság. Bucurestiből jelentik: Románia államadósága 1940 április 1-én a múlt évi 104 milliárd 127 millió leiel szemben 97 milliárd 772 millió leit tesz ki. Az államadóság tehát 6 milliárd 355 millióval csökkent.

— Kanada új fő kormányzója az angol király nagybátyja. Londonból jelentik: Hivatalos jelentés szerint VI. György király jóváhagyta Athlone lordnak Kanada kormányzójává történt kinevezését, Athlone lord, aki azelőtt a Délafrikai Unio fő kormányzója volt, Lord Tweedsmuir utóda, a kanadai fő kormányzó székében. Az új fő kormányzó Mary királyné fivére és így VI. György király nagybátyja.

— Új fáraó sirt tártak fel. Kairóból jelentik: Sakkarachban öt sirt tártak fel, amelyekben az ötödik dinasztiahoz tartozó Unas fáraó felesége, fia és az udvari előkelőségek vannak eltemetve. (Rador.)

— Reynaud kihallgatáson fogadta Franasovici párisi román követet. Párisból jelentik: Reynaud francia miniszterelnök tegnap hosszú kihallgatáson fogadta Franasovici párisi román nagykövetet. (Rador.)

— A finnországi svéd önkéntes hadtest vesztesége. Stockholmból jelentik: A finnországi svéd önkéntes hadtest parancsnoksága hivatalosan közölte, hogy a fegyverszünet megkötésekor az önkéntes hadtest 8700 főből állott, akik közül 723 norvég volt. Veszteségük 26 halott, 39 sebesült, 10 eltűnt és 5130 fagyásos megbetegedés. (Rador.)

Elejtett szeméit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

— Emelik az állami tisztviselők fizetését. Bucurestiből jelentik: A köztisztviselők fizetésének összehangbáhozására alakult bizottság megállapította, hogy három ezer leinél kisebb fizetése állami tisztviselőnek nem lehet. Ez közel 30 százalékos emelkedést jelent, amely fokozatosan csökken a magasabb fizetési osztályokban egészen 12 százalékig. A köztisztviselők fizetésének emelésére 3 milliárd leies alapot létesítettek.

(—) Nyáron megkezdik Németországban a szintetikus sörté gyártását. A kegygyártás terén korszakalkotó újítást jelent egy német találmány, a melyet az IG Farbenindustrie értékesít. Vegyi szintetikus utján olyan mesterséges sörtét sikerült előállítani, amely több tekintetben felülmúlja a sertés-sörté tulajdonságait. Ez az újítás a német önellátásra irányuló törekvések szempontjából különösen nagy jelentőségű, hiszen a német sertésenyésztés fejlesztése ellenére is eddig évről-évre igen nagy tételeben hozattak be külföldről sörtét, 1938-ban például 6.3 milliárd márka értékben. A müssörte gyártása még ezen a nyáron megkezdődik. A házi használatra szánt haj-, fog-, köröm- és surolókefék számára olyan szintetikus sörtét gyártanak, amelynek még a 100 fok Celsius hőség sem árt s amely a vízben ázva sem puhul. Ugyanakkor megindul a vegyi célokra szánt kefék gyártása is. Ezek előnye, hogy az alkohollal, olajokkal, zsírokkal és lugokkal, sőt még a töményített só- és kénsav oldatokkal szemben is ellenálló maradnak.

(—) Halálozások. Meghaltak: Csányi István hatvanhat éves vasuti nyugdíjas, Tuksa Etelka született Ónozó ötvenhárom éves, Brucher Franciska született Rischá hatvanhárom éves, Schwarz Emilia született Rack ötvenhárom éves, Rybar József negyvenhárom éves gyári munkás, Erdei Klára egy éves, Barsován József huszonkilenc éves pincér, Dumbrava Adam harminchat éves földműves.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Pénteken, április 5-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Maria gyógyszer-tár.

Józsefvárosban az I. C. Bratianu uccában levő Diana gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

A legöregebb ügyvéd

Az ujságírói munka, akármilyen lelkiismeretesnek látszik, mindig felületes bizonyos fokig, mert az egyes cikkek feldolgozásának gyors iramában nem marad mindig idő az adatok megbízhatóságáról és így a közlemény hiteléről meggyőződést szerezni. Így jártunk legutóbb a timisoarai öreg ügyvédekről írott cikkel is, mert az adatgyűjtés és feldolgozás gyors munkája közben megfeledeztünk városunk ügyvédtársadalmának nagy-rabecült nesztoráról, Róna Ignác dr.-ról, aki legregibb és egyben legöregebb tagja volt az ügyvédi kamarának, mert már az 1881 évben jegyezték be a kamara tagjai sorába és közel negyven évi működés után az 1919. évben felhagyott az ügyvédi gyakorlattal. Ma nyolevannegy esztendő és még mindig kitűnő egészséggel örvend, friss szellemi képességei az egykor messze földön híres ügyvéd tekintélyét őrzik eleven erővel. Róna Ignác dr. irodája a belvárosi Scherter-ház első emeletén egyike volt a legnagyobb, legtekintélyesebb fiskális irodáknak, ahol a kliensek ezrei kerestek és kaptak jogi tanácsot. Ma már annyira visszavonult a közélet és szereplés fórumáról, olyan ritkán jelenik meg agg korára való tekintettel az emberek között, hogy bizony az ujságírói szem távlatán kívüli került és így eshetett meg, hogy az öregek nesztora kifelejtődött a sorból. (G.)

(—) Hétmillió könyvtári könyv van Berlinben.

A berlini könyvtárak élén a maga 2.760.000 kötetével a Porosz Állami Könyvtár áll. Erősen megközelelt a lipcsei Deutsche Bucherei s a Bajor Állami Könyvtár, amely 2.026.000 kötetet foglal magában. A Berlini Egyetemi Könyvtárban 1.065.000 könyvet őriznek. A német birodalmi főváros könyvtáraiban összesen hétmillió kötet áll a tudományos kutatók és érdeklődők rendelkezésére. A haditörténeti könyvtár (Heeresbücherei) 385.000, a birodalmi szabaddalmi hivatal (Reichspatentamt) 360.000, a birodalmi gyűlés könyvtára 329.000, a német orvosok könyvtára 220.000, az igazságügyi minisztérium 200 ezer, a berlini földtani társaság pedig 100.000 kötetel rendelkezik.

— 50 éves a német társadalombiztosító. A német társadalombiztosító márciusban töltötte be fennállása 50. esztendőjét. A biztosított tagok száma 1890. óta 10.8 millióról 23 millióra emelkedett. Az évenként kifizetett járandóságok összege 1.3 milliárd márkára rug.

— Németország biztosítja tüzelőanyag szükségletét. Berlinből jelentik: A szénellátási bizottság szerdán rendeletet adott ki, amelynek értelmében a lakosság köteles idejekorán tüzelőanyagáról gondoskodni, nehogy olyan fennakadások történjenek, mint ezen a télen voltak. A szegény polgárok számára különleges hitelt nyújtanak. (Rador.)

— Amerika résztvesz a római világiállításán. Washingtonból jelentik: A szenátus külügyi bizottsága elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazást ad arra nézve, hogy kétféle millió dollár költséggel felépítsék az Egyesült Államok pavilonját az 1942. évi római világiállítás területén.

— Fogházra ítélt francia képviselők. Párisból jelentik: A katonai törvényszék tegnap hozott ítéletet a kommunista képviselők bűnperében. A szökésben levő kilenc kommunista képviselőt 5-5 évi fogházra, 5000-5000 frank pénzbírságra ítélték. Ezenkívül huszonöt vádlottat 5 évi börtönnel és 4 ezer frank pénzbírsággal sújtották, egyben pedig valamennyi elítélt politikai jogait 5 évre felfüggesztették. Bontéé kommunista képviselő szintén 5 évi fogházat és 5000 frank pénzbírságot kapott.

— Repülőszerecsétlenség. Rómából jelentik: Két vadászrepülőgép összeütközött és lezuhant. A pilóták meghaltak. (Rador.)

(—) Vasárnapi matiné a Magyar Házban. A Magyar Leányegylet vasárnap, április 7-én, délelőtt 11 órakor a Magyar Ház dísztermében jótékony célú matinét rendez. A műsoron Várossy Margit, Pálffy Lili hegedűművész, Szakmáry Ilonka zongoraművész, Kassay Kató énekesnő, Várady Szakmáry Erzsébet, Takács Pipi, Kristóf Márta és Szender Klári szerepelnek. A matiné iránt a közönség körében máris széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Rosenberg Eszter, Szász Károly, Jadaneantu Ioan.

Mozi

MŰSOR:

PÉNTEK, ÁPRILIS 5.

APOLLO: Az óceán lángokban (német film.)

CAPITOL: A bölcsődal (német film.)

CORSO: Haláldzsungel (angol film.)

— XII. PIUS PAPA NYARON KÜLFÖLDRE UTAZIK. Vatikánvárosból jelentik: Úgy tudják, hogy XII. Pius pápa a nyáron külföldre megy, hogy több szent helyet meglátogasson, amennyiben a nemzetközi helyzet ezt lehetővé teszi.

— Thyssen Délamerikába utazik. Párisból jelentik: Thyssen, az ismert német nagyiparos tegnap Londonból Brüsszelbe érkezett. Innen tovább folytatja útját Lisszabonba, majd áthajózik Délamerikába.

(—) Megakadályozott leányszüktetés. A Vadászrdó felé vezető úton szolgálatot teljesítő rendőr figyelmes lett arra, hogy egy autóból leányhang segítségért kiált. Megállította a gépkocsit és ekkor kiderült, hogy Rác István sofőr és Roja Arsenie nevű barátja két leányt autósétára hívtak, azután a Vadászrdó felé robogtak velük. Miután a leányok hiába kérték, hogy álljanak meg, segítségért kiáltottak és betörték az autó üvegtábláját. A két fiatalember ellen megindult az eljárás.

A miniszter és a gáz

Oliver Stanley angol hadügyminiszter a napokban Alvershotba utazott, hogy megsejmelje az ott gyakorlatozó kanadai csapatokat. Vele volt Andrew George McNaughton altábornagy, a kanadai hadsereg főparancsnoka és a tábornoki kar több tagja. A hadügyminiszter, amikor kiszállt az autójából, a kocsiiban hagyta gázálarát. A kanadai főparancsnok szintén. A csapatok egy ütközetet mutattak be, rohammal, gyors fedezék készítésével, drótkadályok beállításával. Stanley miniszter elragadtatással nézte a kanadaiak nagy-szerű hadmozdulatait, az ellenállhatatlan erejű támadást és az ügyes védekező taktikát. Tekintete azonban egyszerre elkomorodott. A kanadaiak sietve csatolták fel a rohamsisakra a gázmaszkot: sűrű fehér füstfelhő kezdett hömpölyögni a támadók irányából. Igazi mérgező gáz. A közelben tartózkodó miniszter zsebkendőjével törülgette könnyező szemét és futólépésben sietett a gázmaszkjához.

— Hiába — mondotta később, a veszedelem elmúltával, mosolyogva —, a gáz nem ismer tekintélyeket. Egyformán ellensége mindenkinek.

(—) Március nyolcadikán zárul a Kultúrpalotában a távozó Líttecki—Kraus Ilonka művészpár kiállítása, amely több, mint egy évtized értékes alkotásait mutatja be. Másfélszáz festmény, rajz, gyanjúkompozíció vonul fel kiváló rendezésben, a felsővilágítású tágas teremben, amely naplószerűen magyarázza a két fanatikus művészlelek felfelé ívelő pályáját. Timisoara (Temesvár) régi falai számos impulzust adtak mindkettőnek. Ennek néhány maradandó eredménye került a banati múzeumba és magánkézbe. Ezekhez tartozik a kiállításon szereplő tizenöt festmény is, amelyet a katalógusvásárlók között ajándékoz szét a művészpár.

Gróf Schullenburg moszkvai német követ Berlinbe megy

A Reuter iroda értesülése szerint Schullenburg gróf moszkvai német nagykövet a szovjet fótanács munkáinak befejezése után nyomban Berlinbe utazik. A nagykövet jelentést fog tenni Szovjetország magatartásáról a brenneri találkozás után, valamint Molotov beszédéről.

(Rádor.)

(—) Táncoz teast az Ifjúsági Egyesületben. A Katolikus Ifjúsági Egyesület gyarvárosi helyiségében szombaton, e hó hatodikán, este félkilenc órakor a Katolikus Női Miszió rendezésében táncoz teast lesz, amely kedves szórakozásnak ígérkezik. A belépés díjtalan.

(—) Orvosi hír. Popa Isaiá dr. szabadságáról hazaérkezett és újból rendel bel-, szív- és tüdőbetegeknek. Röntgen, electrocardiográfia és rövidhullám-kezelés. Józsefváros, Bcnaz.ucca 1. szám, szemben a józsefvárosi görög keleti templommal. Rendel délelőtt 8—10, délben 1—2 és délután 4—6 óra között. Telefon 27—84.

Szerkesztői üzenetek

D. Ferencné. 1. A kértetett hölgy jelenleg Lugojon lakik édesanyjánál. Úgy tudjuk, nincs állásban. 2. Dr. W. E. címe: Laboratoio Pastilhaus Wild, Avenida Borghes da Madeiros 977, Porto Alegre, Brazil.

K. Juliska. Versében van sok meleg érzelm, de technikája még kiforratlan és így nem közölhető.

Buzlas-Resita. A kértetett hivatalos címe: sef da administratie. A neki szóló leveleket a következő címre kell küldeni: Timisoara L, Palatul rezidentiei.

Krausz Mihály dr. orvos tegnap délben hirtelen meghalt

A város orvostársadalma ismét elvesztette egyik fiatal és népszerű tagját, aki követte az örökkévalóságba az utóbbi években ifjan elhalt több kartársát. Krausz Mihály dr. 42 esztendősen korábban tegnap fél tizenkét órakor hirtelen meghalt. Krausz Mihály városunkban született és a középiskolát idehaza, az orvosi egyetemet pedig Budapesten és Clujon (Kolozsvárott) végezte. Az idegyógyászatra specializálta magát és miután a bécsi Wagner-Jauregg tanár klinikáján gyakorolt, szülővárosában rendelőt nyitott. Magángyakorlatán kívül orvosa volt a Park-szantatóriumnak is. Az állami ambulatóriumba szintén sokat járt, ahol speciális eseteket tanulmányozott.

Tegnap délelőtt is megjelent az ambulatóriumban, ahol az orvosokkal beszélgetett. Egyszerre rosszul lett. Maior Augustin dr. főorvos és Mara Teodor dr. orvos igyekeztek rajta segíteni, később telefonon elhívták Mezei Kálmán dr. orvost is, aki jóbarátja volt Krausz Mihálynak. Segíteni azonban nem lehetett már rajta, délben fél tizenkét órakor szívtrombózis megölte. Halálát az orvosi karon kívül gyászolja özvegye, született Steinberg Lola, hatéves kislánya, Jancsi, édesanyja, anyósa, özvegy Weisz Feodorné, három nővére és nagy rokonság. Temetése ma délután négy órakor megy végbe.

— Sulyosra fordult Lítvinov állapota. Stockholmól jelentik: Moszkvai jelentés szerint Lítvinov volt külügyi népbiztos betegsége olyan sulyosra fordult, hogy feleségének megengedték a hazatérését. Lítvinovné, akit tudvalevőleg angol származású, hónapokkal ezelőtt száműzték, mert nem sok rokonérzést tanúsított a kommunista rendszerrel szemben.

VI. György angol király

a napokban a délkeleti angol tengerpart egyik kikötővárosában tartózkodott, ahová éppen akkor érkezett meg a franciaországi szabadságukról hazatérő tisztek és közlegények mintegy ezer főnyi csoportja. Legtöbbjük annyira sietett a vonatot elérni, hogy észre sem vette a királyt, aki erre a peron bejáratához sietett és ott elfoglalta a jegyeket elszedő portás helyét. A katonák egymásután haladtak el mellette és csak jó idő múlva ismerték fel a „Jegyszedő királyt”, aki azután maga is beszállt a szabadságosok vonatába és velük együtt utazott vissza Londonba.

(—) Régi iparosmester halála. Idősebb Knöbl Antal, aki évtizedeken keresztül fésűsmester volt, nyolcvanöt esztendősen korábban a Bessenyei-telepen levő lakásán meghalt. Temetése ma délután négy órakor megy végbe. Az elhunytban Knöbl Antal Tormac (Végvár) község nyugalmazott jegyzője édesapját gyászolja.

(—) Eltelt pénzügyi tisztviselők. Ivanescu Alexandru és Slavici Leon pénzügyi tisztviselők egy vendéglőstől pénzt kértek és kaptak azért, hogy adóügyét kedvezően elintézzék. A két megvesztegetett tisztviselő a bíróság elé került és a törvényszék egy-egy évi fogházra ítélte őket. Az ítéletük tegnap tárgyalta fellebbezésüket és a két tisztviselő büntetését hat-hat hónapra szállította le és annak végrehajtását felfüggesztette.

(—) Bérmozgalom a városi vízműnél. Néhány hét előtt megírtuk, hogy a városi vízmű munkásai bérmozgalmat indítottak. A vállalat és a munkások között folytatott tárgyalások eredményeképpen négy pontban megegyezés jött létre, tizenegy pontban azonban nem tudtak meg egyezni. Ebben a tizenegy pontban választott bíróság dönt.

Javul a vasúti forgalom

A timisoarai vasutigazgatóság területén a télen több menetrendszerű vonatot beszüntettek, ami érzékenyen érintette a személyforgalmat. Azóta több vonatot ismét forgalomba helyeztek, de egyes vonatok még mindig szünetelnek. A forgalom javítása tekintetében most lényeges lépés történt, mert az Arad és Timisoara között közlekedő 3208 számú személyvonat újból közlekedik. Ez a vonat este 21 óra 30 perckor indul Aradról és 22 óra 51 perckor érkezik Timisoarára. Ennek a vonatnak összeköttetése van Oradea, valamint Curtici felől is. A reggel 8 óra 20 perckor és a délután 16 óra 25 perckor Timisoaráról Aradra, valamint az este 17 óra 32 perckor Timisoaráról Turnu-Severinre induló, továbbá az Aradról reggel 9 óra 32 perckor és Turnu-Severinről reggel 9 óra 25 perckor érkező személyvonatok még mindig szünetelnek.

ELJEN! AZ
AERO
VITAMINDUS ANGOL
CSOKOLÁDÉ

ADHATÓ MINDEN
CSOKOLÁDÉ ÜZLETBEN

Soha jobbat nem evett!
Kérje mindenütt!

A potyautazás világrekordere

Most futott be európai utasokkal zsúfoltan az olasz Vulcania óceánjáró Newyorkba és a fotoriporterek tömege ezúttal egy egyszerűen — inkább szegényesen — öltözött asszonyt rohant meg. Az asszony karján kicsi gyermek volt, két gyermek pedig szoknyájába kapaszkodva igyekezett utána a szárazföldre. A hajólelkész, Monsignore Luigi Ridolfi mondotta el az érdeklődő utasoknak, hogy amikor a Vulcania az amerikai partok felé közeledett, felkereste egy asszony kabinjában és közölte vele, hogy Lisszabonban szállt hajóra és sikerült potyautas-ként eljutnia Amerikába. Nem először fordult elő, hogy potyautas volt az óceánjárón, a lelkész nem is csodálkozott ezen, az asszony azonban folytatta az elbeszélést:

— Amerikai születésű nő vagyok — mondotta, — nevem Margaret de la Rosa Madden Alvarez. Egy spanyol férfihez mentem feleségül és nyolc év előtt Spanyolországba költöztem. Férjem egy évvel ezelőtt eltűnt, nem tudok róla semmit és mivel új hazámban nem találtam megélhetést, pénzem pedig nem volt hajójegyre, úgy döntöttem, hogy mint potyautas teszem meg az utat. Amikor a Vulcania befutott Lisszabonba, látogatási engedélyt kértem az egyik hajóosztástól. Ezt meg is kaptam, mire három gyermekemmel, hatéves kislánnyal, hároméves és másfél éves fiaimmal sikerült így feljutni a hajóra. A hajótiszt nyilván azt hitte, hogy indulás előtt kiszálltam, de nem így történt. A hajón megismerkedtem egy spanyol asszonnal, aki két kis gyermekével a 767-es kabinban utazott Amerika felé. A spanyol asszony megkönyörült rajtunk és megengedte, hogy meghúzzuk magunkat az ő kis kabinjában, ahol így heten aludtunk.

A lelkész végig hallgatta az asszony vallomását, aki az ő utasítására a Vulcania kapitányát kereste fel. Nestore Martinoli hajóskapitány meggyőződött arról, hogy Alvarez asszony és gyermekei az utasok névjegyzékében nem szerepelnek, kénytelen volt tudomásul venni, hogy világrekordot állítottak fel a hajóján: egyszerre négy potyautással kelt át az óceánon. Vallomását kiegészítette még az asszony a kapitány előtt azzal, hogy a kabinjában menedéket adó spanyol asszony mindenben segítségére volt, egész úton betegnek tetette magát, csak-hogy ételét mindig a kabinba hozzák és ott nagylelkűen megosztotta vele az adagokat.

Noha a négytagú társaság hajójegyje több, mint 400 dollárba került volna, a Vulcania kapitánya nem emelt követelést a „potyautazás világrekorderének partraszállása” ellen és mivel az amerikai hatóságok sem léptek fel vele szemben, Mrs. Alvarez három gyermekével háborítatlanul partralépett. Visszaérkezett Európából hazájába egyetlen fillér útiköltség nélkül, a kikötőből azonban nem tudott volna hazamenni, ha a hajóskapitány nem ad neki egy dollárt saját zsebéből, hogy megválthassa a villamosjegyét. Az amerikai lapok hatalmas cikkekben, fényképekkel számolnak be a potyautazás világrekorderéről.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Kedden, 1940. április 9-én este 9 órakor

KATHERINE
HEENa világhírű holland táncművésznő, a Holland Állami Operaház szólótáncosnőjének
egyetlenTÁNCSTJE
A zongoránál HILDA JEREAMűsoron: Händel, Gluck, Chopin, Strauss, Bortkiewicz, Rachmaninoff,
De Falla, stb.

Jegyek 20--140 lei a színházi pénztárnál

A „Mágneses akna delektivrege”

Hogyan sikerült ártalmatlanná tenni
a félelmetes tengeri fegyvert

A „Defence & Economy Service” március 16-iki számában a „Mágneses akna delektivrege” címmel a következőket olvashatjuk:

Mr. Churchill amaz állítása, hogy a mágneses akna legyőzése olyan, mint egy detektív regény, a következőkben leli igazolását. A detektív regényekben u. i. rendszerint a tettes által elkövetett hiba vezet nyomra a rendőrséget és oldja meg a rejtélyt. Ugyanez történt a mágneses aknával is.

HOGYAN FEDEZTÉK FEL A MÁGNESES AKNA
TITKÁT?

Még ma sem tudnánk semmi közelebbit a mágneses aknáról, ha az egyik aknarakó repülőgép pilótája nem követte volna el azt a hibát, hogy a part-hoz túlközel helyezte el a gyilkos pokolgépet, s így leheté tette a parti tüzérségnek, hogy az ujmódi aknarakás minden fázisát pontosan megfigyelje. Hozzájárult még ehhez az is, hogy a repülő magas vízálással idején helyezte el az aknát, amely az apály beálltával teljesen a szárazra került. Ezzel a mágneses akna titokzatosságáról fel is lebbent a fátyol. A Sherlock Holmes szerepét ebben az esetben a Porthmouth-i Torpedo- és Akna-tanfolyan egyik oktató tüzértisztje vállalta, aki halált megvető bátorsággal, szakszerűen „felboncolta” a homokos tengerparton fekvő aknát és minden egyes leszerelt alkatrésznek a nevét és leírását hangosan közölte a tisztas távolban fedezék mögött várakozó árendeltjeivel, oly célból, hogy ha munkája közben szerencsétlenül járna, a legközelebbi mágneses akna szétszedésénél már jóelőre értesülve legyenek a halált okozó darabokról és így azt fokozott óvatossággal közelítsék meg.

A MÁGNESES AKNA SZERKEZETE.

A mágneses akna titka egy mágneses tű, amelyet az akna közelébe jutott hajó testét és rakományát képező fémtömeg vonzása a hajó irányában mozgásba hoz. Ugyanakkor a tű másik vége egy elektromos vezetékkel érint és az áramkört bezárva, egy 700 font súlyú, tehát közel 350 kgr-nyi borzalmas tömegű, rendkívül gyúlékony nitroglycerin vegyületet felrobbant. Az aknának magának tehát nem is kell érintkezésbe jönni a hajóval. Maga az akna természetesen oly anyagból van, hogy a mágneses tőre semmi hatást nem gyakorol. Amint a repülőgép elejti az aknát, az ejtőernyő magától kinyílik. Amikor pedig az akna a víz felületére ér, önműködőleg megszabadul az ejtőernyőtől és szép lassan elhelyezkedik a tengerfenéken. Ennek megfelelően, természetesen főleg sekély vízben hajózva, veszedelmes a mágneses akna. Nagyobb mélységek esetén hatástalan. Érdekes még az is, hogy egy-egy repülőgép legfeljebb két ilyen aknát vihet magával, miután

egy-egy akna teljes felszerelésével kb. 1500 fontot nyom és köztudomás szerint a repülőgépek 3000 fontnál nagyobb terhet, üzemképességét biztosító felszerelésén és fegyverzetén kívül, nem igen tud magával vinni.

A VEDEKEZÉS: „GAUSS-TALANÍTÓ
SODRONYKÖTÉLV”.

Megismervén a mágneses akna szerkezetét, természetesen nem váratott soká magára a hatálytalanság feltalálása sem. Ez pedig egy nem is nagy költséggel minden hajóra felszerelhető acélsodronykötél, amely az egész hajó testét mágneses öv gyanánt köröskörül átöleli és amelyben állandóan elektromos áram kering, ami által a hajó teste mágneses vonzó erejét elveszti. Az egész szerkezet felszerelése hajónként mintegy négy napot vesz igénybe és a tapasztalat szerint a mágneses aknaveszély ellen tökéletes védelmet nyújt. A szellemes védőszerkezet feltalálója „Gauss-talanító öv”-nek nevezte el. Egy Gauss u. i. a mágneses mező intenzitásának mérőegysége.

A „Gauss-talanító öv” feltalálása a tengerész-körökkel méltán izgatja. Ha u. i. ilyen egyszerű módon immunizálni lehetne nemcsak a hajó acéltestének mágnesességét, de a rakományt is, sőt a vas-tömegekre a földmágnesesség által gyakorolt mágneses hatást is, akkor a hajó tárolója voltaképpen a föld mágneses tengelyéhez vonatkoztatott irányt, illetőleg iránylatokat mutatná. Félő azonban, hogy ugyanakkor a hajó iránytűje is „Gauss-talanítatna”, tehát okvetlenül minden egyes ilyen hajóra a kormányzás lehetővé tétele végett giroscop-rendszerű tájolókat kellene beépíteni.

Csak a köztisztviselők és nyugdíjasok
lakbérleti szerződését hosszabbították meg

Féléves meghosszabbítás, amely alatt a bér nem emelhető

A kamara rövid vita után elfogadta a lakbérleti szerződések meghosszabbításáról szóló javaslatot. A nagyfontosságú törvény a következő intézkedéseket tartalmazza:

1. Jogszerint meghosszabbítatik az alábbi lakbérlet jávára a bármely írásbeli, vagy szóbeli főbérleti és albérleti szerződés, amely április 23-ikán, vagy később jár le:

Az állam, megyék és közintézmények összes szerződésai 1941 április 23-ig meghosszabbítatnak.

Meghalt Jorgulescuné-
Telbisz Margit

Városunk előkeio társadalmának köreiben jelentős szerepet játszó családot súlyos gyász eset ért. Jorgulescu Spiridon ügyvéd, volt hadbiztos-százados felesége, született óbessenyői Telbisz Margit, hosszas szenvedés után az egyik szanatóriumban meghalt. Az elhunyt a tekintélyes banati (bánsági) Telbisz-család tagja volt, atyja, néhai Telbisz Imre dr. közjegyző, öt év előtt halt meg és közeli rokonságban volt Timisoara (Temesvár) egykori nagy polgármesterével, Telbisz Károly dr. családjával is. A világháború előtt férjhez ment Wildburg Walter báró századoshoz, aki tudvalevőleg a háború elején a szerb fronton hősi halált halt. Ezen házasságából született fia, Walter, aki ezidő szerint a magyarországi Szentmártonkóta községben földbirtokos és leánya, Margit, aki Vidrighin Bucur, a Timisoarai (Temesvári) Ellő Takarékpénztár ügyvezető igazgatójának felesége. Az elhalt úrasszony 1922-ben lett Jorgulescu Spiridon hadbiztos-százados felesége, aki röviddel utóbb ügyvédi irodát nyitott és ma a timisoarai (temesvári) jogásztársadalom tekintélyes tagja. Férjén és két gyermekén kívül gyászolja még az elhunyt úrasszonyt testvérei, özvegy Telbisz-Schwarz Viktorné, alezredes özvegye, Kisfaludy Károlyné budapesti gyárigazgató felesége és Telbisz Imre dr. magyarországi földbirtokos. Unokái Vidrighin Liane, báró Wildburg Tamás és báró Wildburg Gábor, menyé báró Wildburg Walterné, született Korber Margit, továbbá sógornője és sógora. Trombózis okozta hosszú szenvedés után a halált és a holttestet a józsefvárosi katolikus temető Féger-kápolnájából ravatalozták fel, a honnan ma, pénteken délután négy órakor Metzger Márton dr. prépostplébános végzi a temetési szertartást.

A francia festészet

Ivan Nicolae szerkesztő előadása

Ivan Nicolae ujságírókörtársunk, a Dacia napilap és a Fruncea folyóirat szerkesztője, a Francia tudományos Intézet rendezésében előadást tartott a legújabbkori francia festészet-ről. Az előadást a múlt század elejei különböző festészeti irány ismertetésével kezdte. Beszélt Davidról és követőiről, majd áttért a regényesekre, akiknek Delacroix volt a vezére és akiknek számos követője akadt. Ezek leginkább keleti tárgyú képeket festettek, mert ez alkalmas adott a színekben való tobzódásra. A regényesek jelszava volt: művészet a művészetért. 1848 után jöttek azonban a realiztikus iskola hívei, akik azt hirdették: a művészet a népért. Ezek festményeik tárgyát előszeretettel merítették a parasztok és a munkások életéből. 1870. után aztán hatalmas arányokban bontakozott ki az impresszionista iskola. Ezeket eleinte gúnyolták, mert sem a közönség, sem a hivatalos festészet nem akarta az impresszionistákat. Később azonban megértették és becsülték őket. Ezeknek legjelentősebb képviselői Claude Monet, aki az iskola feje, Eduard Manet, Degas és Benoir. Az előadó végül még beszélt Cézanne, Gauguin és Van Gogh művészetéről. A kereskedelmi liceum dísztermében tartott előadást nagyszámú közönség hallgatta és az előadónak elismerését fejezte ki.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UCCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

= KÖZGAZDASÁG =

Borfajták, amelyeknek szőlőjét ültetni lehet

Utasítás a szőlővédelmi törvény végrehajtásához

Ismeretes, hogy még a szőlőtermelés védelméről szóló törvény intézkedett abban a tekintetben, hogy az úgynevezett szőlőzónákban milyen fajokat lehet ültetni, illetve szaporítani. A földművelésügyi miniszter körrendeletben összeállította a csemege- és borszőlő fajokat, valamint az alanyok listáját, azonban nem vidékenként, hanem az egész ország területére s így a gazdák belátására, illetve tapasztalatára van bízva, hogy az egyes vidékeknek megfelelően milyen fajokat ültessenek.

Alább felsoroljuk az engedélyezett fajokat, zárjelben közölve az egyes fajok nálunk ismert elnevezését. A nem engedélyezett fajok ültetése kihágást képez és a törvény rendelkezései szerint szigorúan büntetendő.

A) Fehér borszőlőfajták: Aligoté, Basica-tá, Braghia, Chardonay, Câmpoșie, Dimiat (Szemendriai), Fetească albă (Fehér leányka), Fetească, Frâncusa (Mustos fehér), Furmint, Galbenă de Odobesti, Gardin de Dealul Mare, Muscadelle de Bordelais, Muscat de Frontignan (Muskotály), Muscat Ottouel (Ottouel muskotály), Pinot gris, Riesling de Italia, de Rhin si de Banat (Olasz rizling, rajnai rizling és bánáti rizling), Sauvignon, Semillon, Silvaner rosu

si verde (Piros és zöld szilváni), Traminer (Tramini), Grașă de Cotnari.

B) Vörös borszőlőfajták: Crăcană, Corb, Carbenar Sauvignon (Karbanett), Pinot noir, Soina, Cadarca neagră (Kadarka), Fetească neagră (Fekete leányka).

C) Csemege szőlőfajták: Asma de Crimea, Chasselas doré (Arany, vagy fehér sasza), Chasselas rouge (Piros sasza), Coarnă albă (Kecskefehér), Coarnă neagră (Kecskepiros), Razachie, Royal Vinegrad Raisin de Calabra (Calábriai), Tilki Kuirne Dattier de Bayrouth (Afuz Ali), Diguau, Madelaine royal (Royal madlén), Muscat de Hamburg (Hamburgi fekete muskotály), Muscat perle de Csaba (Csaba gyöngye), Chasselas musque (Passatuti), Chasselas Napoleon (a regátban elterjedt, nagy szemű, édes csemegezőlő), Caraburnu.

Oltáshoz engedélyezett alanyok (hibridek): Berlandieri×Riparia Kober 5. B. B. Berlandieri×Riparia Teleki 8 B. Riparia×Rupestris 3309, Chasselas×Berlandieri 41 B. Berlandieri×Riparia 420 A. Riparia×Rupestris 101—14. Riparia Portalis (Gloria), Rupestris du Lot (csak Căliacra és Durostor megyékre).

Ionescu-Sisesti földművelési miniszter öt éves tervének részletes programja

A földtulajdon stabilitását kell megteremteni

A Ionescu Sisesti-féle öt éves terv, mely a mezőgazdaság racionalizálására irányul, a következő főbb pontokat foglalja össze:

1. Meg kell teremteni a földtulajdon stabilitását s ennek keretében be kell fejezni az agrárreformot.

2. A mezőgazdasági termelés racionalizálása: a búza, kukorica, árpa extenzív termelése helyett vezetni, illetve nagyobb mértékben ki kell fejleszteni a textilnövények, az olajosmagvak, hüvelyesek, takarmánynövények, ipari növények és gyógynövények termelését.

3. Az állattenyésztés terén elsősorban a tenyészállatállomány növelése a legfőbb gond. A közületek tenyészállatállománya legalább kétszeresére növelendő. Így a 12.000 bikaállományt

25.000-re, az állami méntelep állományát pedig 1500-ról 2000-re. Piacot kell teremteni az állati termékek és élőállatok kedvező értékesítésére.

Az öt éves terv az erdőkitermelés kérdésével kapcsolatban a racionális erdőpolitikát sürgeti oly értelemben, hogy az erdőkitermelésnél semmi ne vesszen el.

Az öt éves mezőgazdasági terv megvalósításához a miniszter szerint minimális évi 600 millió lei, az öt év alatt tehát három milliárd lei szükséges.

(=) A szódavíz készítés képesítéshez kötött ipar maradjon. A szódavíz készítő iparosok timisi (temesi) céhe beadvánnyal fordult a munkaügyi minisztériumhoz és tiltakozott az ellen, hogy a szódavíz készítő ipart törölték a képesítéshez kötött ipari foglalkozások sorából. Hivatkozik a beadvány arra, hogy a szódavíz készítő ipar tevékenysége kihatással van a közegészségre is és ezért indokolt, hogy ezt az iparágat is képesítéshez kössék. Ezek alapján kéri a cég, hogy ezt az iparágat továbbra is tartásuk meg a képesítéshez kötött ipari foglalkozások lajstromában.

(=) A két százalékos adó bélyegei. A timisi (temesi) Kereskedelmi Testületek Szövetségének kérelmére Marta Alexandru dr. királyi helytartó táviratilag intézkedett, hogy a két százalékos rendkívüli adó lerovásához szükséges 2 és 4 lei címletű bélyegek, amelyek kifogytak és a nagyobb címletű bélyegek is, amelyek még nem érkeztek meg városunkba, külön futárral mielőbb megérkezzenek.

Nemcsak a kirakatban, hanem az üzletben is ki kell függeszteni az árakat

A nemzetgazdasági miniszter újabb rendeletben figyelmezteti a kereskedőket, hogy az április 4-i árrögzítő törvény alapján az árakat úgy az üzletben, mint a kirakatban (a kirakatban levő árúkra) feltűnő helyen függesztek ki, mert ennek hiányában az ellenőrző közegek kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel.

Az Argus című lap behatóan foglalkozik a március 4-i árelőellenőrzési törvény alkalmazásával. A lap közli, hogy a minisztérium utasításai értelmében az említett törvény alapján felvett kihágási jegyzőkönyveket előzetesen a minisztériumba küldik felülvizsgálás végett és csak azokat, amelyek alaposnak látszanak, továbbítják az igazságszolgáltatási hatóságokhoz. Ezzel el akarják kerülni azt, hogy egyszerű formai hibák miatt bírságokat rojjanak ki.

Az említett törvény értelmében a kereskedők tudvalevőleg kötelesek eladni a raktáron levő árúkat, illetve kötelesek a vevőt kiszolgálni. A nagykereskedőknek ez az eladási kötelezettsége megszűnik abban az esetben és olyan kiskereskedővel szemben, akiről meggyőződnek, hogy áruhalmozást akar végrehajtani. Ilyen esetben értesíteni kell a királyi helytartót, aki megállapítja, hogy jogos-e a kiszolgálás megtagadása, vagy sem. A törvény az áruhalmozást egyébként nem tiltja, ellenben megköveteli, hogy a normálisan felüli árúkézleteket bejelentés a minisztériumnak.

Ugyancsak az Argus írja, hogy a március 4-i törvény 12. szakasza értelmében az árúk új árait a nemzetgazdasági minisztérium állapítja majd meg. Addig, amíg ez az új ár megállapítás meg nem történik, az ipari vállalatok vagy kereskedők a március 4-i árakat semilyen körülmények között sem emelhetik, még azzal az indokollással sem, hogy időközben új adóterhek, vagy illetékek léptek életbe, amelyek az árúkat terhelik.

(=) A lisztregiszterek vezetésének könnyítése. A timisi (temesi) Kereskedelmi Testületek Szövetsége emlékiratot nyújtott át Marta Alexandru dr. királyi helytartónak és az emlékiratban a kiskereskedők részére a lisztregiszterek vezetésénél különféle könnyítéseket kért. Marta Alexandru dr. helytartó kilátásba helyezte az illetékes helyen való közbenjárását a kérelem teljesítése érdekében.

= KÉSZPÉNZBEN IS LERÓHATÓ A 2 SZÁZALÉKOS NEMZETVÉDELMI ADÓ. A pénzügyminiszter utasítása szerint a 2 százalékos nemzetvédelmi adó készpénzben is befizethető, ha nagyobb összeget tesz ki. Ez természetesen csak ügyletenként áll fenn. Így a kereskedő csak bélyegben róhatja le egyes eladásai után az adót, nem pedig összesítve, havonta, globálisan. Ellenben például egy 50 ezer lejes eladás után nem kell ezer lejt bélyegben leróni, hanem az egy összegben befizethető.

= Csendes a ban... gabonapiac és az üzleti forgalom csekély, mert csak a gabonaneműek iránt mutatkozik kevés kereslet. A piaci árak a következők: búza 580, tengeri 435, korpa 330, zab 550, muharmag 1050, napraforgómag 950, tökmag 1500, árpa 520 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 62 lei kilónként.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a forrón szeretett, felejthetetlen hitves, édesanyánk, nagyanyánk és testvérünk,

Jorgulescu Spiridonné

szül. óbessenyoí TELBISZ MARGIT

f. é. április hó 3-án, este 1/8 órakor hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek felvétele után az Urban csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. é. április hó 5-én, d. u. 4 órakor fognak a józsefvárosi temető Féger-kápolnájából a róm. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent miseáldozat a megboldogult lelki üdvéért f. é. április 6-án, d. e. 9 órakor fog a IV. ker. plébániatemplomban a Mindenhatóknak bemutatni.

ALDÁS ÉS BÉKE DRAGA PORAIRA!

Timisoara, 1940. április 3.

Báró Wildburg Walter, Vidrighin Bucurné, szül. Wildburg Margit bárónő gyermekei. Telbisz. Schwarz Viktorné, Kisfaludy Károlyné, dr. Telbisz Imre testvérei. Vidrighin Liane, báró Wildburg Tamás, báró Wildburg Gábor unokái, Jorgulescu Spiridon mint férj, báró Wildburg Walterné, szül. Korber Margit, Vidrighin Bucur menyje és veje, dr. Telbisz Imréné, Kisfaludy Károly sógornő és sógor

Falusi gondok a tavasz kezdetén . . .

Panaszos hang a vidék bajairól

A most már csakugyan elmúlt, szokatlan hosszú nyúl kegyetlen télen, ha egy vidéki atyafi megfordult a városban és összetalálkozott városiak ismerőseivel, könnyharmatos szemekkel panaszták neki, hogy mennyire fáj nekik a téli világ: a tűzifahiány, élelmiszer drágaság stb. finálé, a végszó mindig egy és ugyanaz: könnyű a falusiaknak!

Már pedig a falun lakó középosztály, sőt a gazdatársadalom felé is épp úgy habzott a bőjti kópohár, mint városi polgártársaink felé. A vidékiek se a levegőből hulló mennyei mannából élnek, mert tudvalevőleg az ma már nem hull, ha pedig véletlenül hullana, hát nem osztogatnák ingyen.

A falu rohamos polgáriásodásával emelkedik a társadalmi szükséglet is. Ma már a földet túró, magvető gazda se éri be csak kenyérrel, meg szalonnával. Amit az angol standard of life-nek nevez, az a ruha, az adó, a nevelés, szórakozás stb., nehéz és főösleges fáradsággal szerezhető meg faluhelyen is.

Most, amikor a megritkult, szerencsével áttelelt kis éneklő madarak csicsergő allelujával köszöntik a tavaszt, a hosszú télen összegyülemlett gondok gyötrik a gazdát.

A burgonya, mely egyik legfontosabb tápláléka a „boldog” falusi embernek, túlnyomó részben tönkrement. A szünni nem akaró őszi eső és az azt követő hirtelen beállott fagy lehetetlenné tette a burgonya elvermelését. Aki nek pincéje volt, az a pincében tárolta el, ahol kicsírázott, összeaszott és ráadásul most az olvadás után térdig érő talajvíz lepte el és rothasztotta meg; ki a „népszobában” rakta garadába és takarta le pokróccal, szalmával, ez azonban a hideg ellen nem védte meg és megfagyott, úgy, hogy vetnivaló burgonyában is hiány állott be.

A tűzifa hiány épp úgy megvolt vidéken is, mint a városokban. A vidéki középosztály, amely nem tudott előre gondoskodni egész téli szükségletéről, épp úgy állt sorba a fakereskedések előtt (már ahol fakereskedő volt), mint városi polgártársaik egy-egy mázsa 92 leies tűzifáért. A gazdatársadalom pedig a kertjüket szegélyező, vagy házuk előtt terebélyesedő akácfaikat vágta ki nagy szomorúsággal, mert az akácfa a gazdák mézelő virágaiért és kitűnő szerszám-, szekérfájáért nevelik, nem pedig tüzelőnek. Az akácfa tudvalevőleg nyersen is kitűnően ég s így más fa-fajta nem helyettesíthette volna a hirtelen beállott szükségletet.

A bortermelők sóhaja is a „boldog” falusi emberek sajtósága, kik a 120 leies napszám fizetése mellett se tudnak aránylag jobb árakat elérni, mint azelőtt a 40—50 leies napszám és 32 leies rézgalic ár mellett. A részben befejezetlen őszi vetés pótlására tavaszi árpa, zab beszerzése 540 leies áron szintén a vidékiek gondjai közé tartozik, az igavonó állatok és munkások hiányáról ne is beszéljünk.

Ne irigyeljük a falut, mert a rügy-fakasztó langymeleg, a virágok illatát hordozó tavaszi szél a vetéseket ellepő vadvizek és a gondok egész tömegét zúdította a falu polgáira, ugyanakkor, amikor a városiak megkönnyebbülve sóhajtlak fel: itt a tavasz!

Herrling István

= Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az előadást jelenti): Holland forint 74.93—76.80, belgas 23.94—24.56, angol font 567.87—58208, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.24—3.31, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.67—32.50, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnegyzéves százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drachma 0.99—1 és 1.60—1.62, dinár 2.89—3.05, német márka 40.50—41.50 és 49—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.18, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

= Autótaxik helyközi közlekedése. A közmunkaügyi minisztérium a közúti közlekedés végleges rendezéséig engedélyezte, hogy az autótaxik az egész országban az országúton is közlekedjenek, helyközi forgalmat bonyolítsanak le. A sofőrön kívül három személynél többet nem vihetnek magukkal. Amennyiben egy autótaxi három személynél többet akar szállítani, úgy a minisztérium külön engedélyt kell beszerezni és a közlekedési törvényt 10. pontja szerinti illetéket lefizetni. Tilos azonban az autótaxit tulajdonosoknak utasokat gyűjteni, állandó járatokat szervezni, vagy menetrendszerűen közlekedni, mivel ez csak az engedélyezett autóbusszjáratoknak van megengedve.

Ingeborg Wittmann, az UFA felfedezettje, aki már nagyobb szerepet is kapott A havasok királya című filmben

= SPORTESEMÉNYEK =

Spiros Louis Görögország egyik legnépszerűbb embere volt

Március 27-én délután meghalt az Athén melletti Amarouszi faluban Spiros Louis, a legnagyobb dicsőséget megért görög atléta. 1896-ban ő nyerte az első ujkori olimpia legnagyobb versenyét, a marathoni futást. Akkor 40 kilométeres távon tartották a versenyt és ezt Louis 2 óra 59 perc 50 mp. alatt nyerte meg.

A görögök mindent elkövettek az előkészületek során, hogy megnyerjék az első marathont. Szerte az országban próbaversenyeket rendeztek. Az utolsó próbaverseny egy héttel az olimpiai marathontól előtt folyt le a teljes távon! (Ma megköveznék azt, aki ilyent ajánlana.) Ezen indult Louis is, aki fellelkesült a falujában járt toborzók bűzdítő szavain. Elindult, megnyerte a körzeti versenyt, de még egy selejtezőt kellett résztvennie. (Ezt négy nappal a verseny előtt tartották!) Ezen is tulesett sikerrel.

Az olimpián először történt meg az a később állandóan megismétlődő eset, hogy a tulságosan nagy iramban kezdő versenyzők idő előtt összeropantak. Louis hátul kullogott egészen 30 kilométerig, onnan azonban egyenletes futásával egymásután hagyta el ellenfeleit. A stadion felé már mint biztos győztes közelgett és amikor a kapun belépett, egyszerre halhatatlan nemzeti hőssé avatta őt az ott összegyűlt tizezrek örömrivalgása. Az akkori trónörökös, a későbbi I. György király karjaiba emelve szabadította ki a tömeg közül.

Louis élete végéig megjelent minden atlétikai versenyen, de soha többé nem indult, még bemutató futáson sem.

Maga mesélte el, hogy mennyire csodálkozott, és szégyelte magát, amikor a próbaversenyen látta, hogy mindenki rövid atlétanadrágban fut. Ő görög ünnepi viseletben, bocskorban futott és győzött. Az olimpián azután faluja papjának véleményezése alapján ő is rövid nadrágot húzott. Az a pap, aki különben tornatanár is volt, „Papa Pietri” kísérte el Louist utolsó útjára is.

Érdekes az is, hogyan lehetett Louis olimpiai bajnok. Azt annak köszönhetette, hogy 1896-ban Athénben még nem volt vízvezeték. Amarouszi lakosainak az volt a foglalkozásuk, hogy kis, saját maguk által húzott kocsikon hordták naponta a vizet Athénbe. Az napi jó 20 kilométeres utat jelentett. Ez volt Louis edzésadagja. Mesélik, hogy mikor győzelme után a király megkérdezte tőle, hogy mi a kivánsága, Louis egy lovas kocsit kért, hogy azután kocsival vihesse a vizet Athénbe.

Szinte elképzelhetetlen, hogy Görögországban milyen népszerű volt. Mithoszok keltek körülötte, közmondásokba szőtték be a nevét és mindenki a legnagyobb tisztelettel emlegette a modern marathoni hőst.

A berlini olimpián, mint a német állam vendége vett részt és fejedelmi ellátásban volt része. A mosolygós arcú, bajszos magas öreg ur furcsa rakott szoknyás öltözetében mindenkinek feltűnt.

Louis 69 éves volt, amikor megadta magát egy lappangó náthaláz erejének. Két nappal halála előtt még résztvett a görög nemzeti ünnepen rendezett felvonuláson. Március 25-én még nem sejtette, hogy ez lesz az utolsó alkalom, amikor a hálás görög nép majd nem ugyanolyan lelkesedéssel ünnepli őt, mint 44 évvel ezelőtt.

1896-ban március 28-án emelték őt a dicsőség piedesztáljára és most, 44 év múltán ugyanezen a napon kísérték őt nyugalomra. Temetése méltó volt a legnépszerűbb olimpiai bajnokhoz.

A világrekordnál jobb eredményt ért el Buenos Ayresben Bidegail dr. argentin lövészversenyző. 10 körös táblán 50 méter távolságra 562 találattal. A svéd Ullmann világrekordja 555. Bidegail világrekordja nem hitelesíthető.

115.5 kilogramm a félnehézsúlyú súlyemelés új világrekordja. A bécsi Walla javította egyik bécsi versenyen.

Sporthirek minden felől

Új német rekordot állított fel egy 3 grammos repülőgép. 12 perc 27 másodpercig tartó repüléssel egy keletporosz, gumicsavaros hajtású repülőgépmodell (Saalflugzeugmodell) az eddigi német rekordot csaknem teljes két perccel megjavította. A miniatűr repülőgép szárnyátávolsága 730 mm, súlya mindössze 3 gramm.

Öt új játékos a válogatott keretben. A labdarúgószövetség körében a vasárnapi mérkőzés tanulmányai alapján úgy határoztak, hogy az olaszok ellen Juhász, Siclovan, David, Reiter és Lengeriu is helyet kapnak a válogatott keretben.

Végleg elmarad a román-török mérkőzés. Az országos B. válogatott részére a török válogatottat szándékoztak lekötöni. Ez a mérkőzés azonban a török szövetség magas anyagi igénye miatt végleg elmarad.

Asboth olaszországi győzelmének visszhangja. Asboth génuai sorozatos győzelme valóságos lázba hozta a magyar sporttársadalmat. Az előmérkőzések során Cucellit, az elődöntőben Palladát, a döntőben pedig Puncsecset győzte le. Óriási teljesítmény ez! Mindenki a legnagyobb elismerés hangján beszélt a magyar teniszbajnokról. Az egyik sportszakértő a következőkben nyilatkozott: Ez a fiú a magyar teniszsport üstököse. Asboth nemcsak egyszerű őstehetség, hanem üstökös, amilyen csak minden száz évben születik. Lassan már a verhetetlen Kehrling hírnevét is elhomályosítja.

A szövetség nem engedélyezte a bajnoki forduló elhalasztását. Economu Virgil szövetségi kapitány azt kérte a szövetségtől, hogy az április 14-iki olasz-román válogatott mérkőzésre való tekintettel járuljon hozzá a bajnoki forduló elhalasztásához. A szövetség azonban nem teljesítette a szövetségi kapitány óhaját és így vasárnap a csapatok bajnoki mérkőzést bonyolítanak le. Economu szövetségi kapitánynak az volt a terve, hogy az olaszok elleni mérkőzésig a válogatott játékosokat a fővárosba gyűjti össze és alaposan előkészíti őket az április 14-iki mérkőzésre.

Az UDR elnöke Kertész távozásával magyarózta a csapat feljavulását. A közelmúltban Bucuresztben lebonyolított Sp. Studentesc — UDR mérkőzés előtt Roiescu mérnök, az UDR elnöke nyilatkozott az egyik fővárosi sportlap munkatársának és hangsúlyozta, hogy bármilyen furcsán hangzik is, a csapat formajavulása Kertész edző távozásával áll kapcsolatban. Szerinte Kertész kiváló edző ugyan, de tulsokat megengedett a játékosoknak és így azok bizonyos mértékben fegyelmezetlenek lettek. Most más a helyzet, mert a csapat minden tagja fegyelmezett.

Körmérkőzés Bucuresztben. Május, vagy június hónapban a Venus, Rapid FC és a Ripensia bevonásával nagyszabású körmérkőzést rendeznek a fővárosban. A győztes csapat részére Malaxa vezérigazgató művészi kidolgozású serleget adományoz.

Nemzetvédelmi sportnak nyilvánították a birkózást Olaszországban. A görög-romai birkózást az olasz testnevelésügyi minisztérium nemzeti sportnak nyilvánította, mint olyant, amely a nemzetvédelem számára hasznos férfiakat nevel. Nagy összegeket bocsátanak a birkózás olaszországi népszerűsítésének szolgálatára.

A német evezőszázados megnyitása. Április 7-én a németbirodalmi sportvezér, von Tschammer und Osten brombergi beszédével kezdődik meg a német evezőszázados. Ezen a napon az egész birodalom vízein százezer evezős tizezer csónakban áll startra készen.

Rádió

PÉNTEK, APRILIS 5.

Bucureszt. Radio Romania és Radio Bucuressti. 12: Időjelzés, vizállás, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Motoi Petrica zenekara. 14: Rádióújság. 14.20: A zene folytatása. 15: Rádióhírek, közlemények. **Radio Romania. 19:** Időjelzés, időjárás. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. **Radio Romania és Radio Bucuressti. 20:** Előadás. 20.15: Hangverseny. 20.35: Strauss János Böregér című 3 felvonásos vígoperájának közvetítése. 21.30: Rádióújság. 22.30: Rádióújság, sport. 23.45: Idegennyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.20: Az okos csacsi és társa. Elbeszélés. 11.45: Egészségügyi előadás. 13.10: Anda Géza zongorázik. 13.40: Hírek. 13.55: Éneklő ifjúság. Gyermekkari hangverseny. 14.30: Tánczene. 16: Piaci árak. 17.15: Mátyás király halála. Előadás. 17.45: Hírek. 18.15: Szalonzene. 19.25: Csorba Dezső és cigányzenekara. 20.05: Sport. 20.15: Hírek. 20.25: Nagykovácsi Ilona énekel. 20.45: Olasznyelvű előadás. 21: A filharmónikus hangverseny ismertetése. 21.10: Filharmónikus hangverseny közvetítése az Operaházból. 22: Hírek. 23.05: Hírek, időjárás. 23.15: Oláh Kálmán és cigányzenekara. 24: Hírek idegen nyelveken.

24.20: Magyar tánclemezek. Utána külföldi tánclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.30: Gyorsírótanfolyam. 20: Hanglemezek. 21.30: Régi magyar diákélet. Előadás. 21: Hírek. 21.25: Rendőrzene. 22.30: Időjárás.

SZOMBAT, APRILIS 6.

Bucuressti. Radio Romania és Radio Bucuressti. 12: Időjelzés, vizállás, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Könnyű román zene. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. 13.30: A Luceafarul zenekar hangversenye. 14: Rádióújság. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. **Radio Romania. 18:** Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Részletek német operákból, hanglemezekről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. **Radio Romania és Radio Bucuressti. 20:** Előadás. 20.15: A rádió szalonzene. 20.45: Rádióújság. 21: A rádió postája. 21.15: A rádió szalonzene. 22.10: Rádióújság, sport. 22.30: Tánclemezek. 23.45: Idegennyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éter. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 13.10: Sárközi Gyula és cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Meseóra. 17.45: Hírek. 18.15: Rádióposta. 18.45: Szalonzene. 19.50: A Douhetizmus és a mai háborúk. Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Jazz zongoraszámok. 20.40: Vegyész a mindennapi élet szolgálatában. Közvetítés. 21.10: Dalos-zenés utazás a Maroson. Közreműködik Nagy Izabella, Varga Imre, vegyes éneknyelcas, kíséri Pertis Pali cigányzenekara. 22.40: Hírek, időjárás. 23.10: Tánclemezek. 24.20: Kurina Simi és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.45: Szociális Misszió előadása. 19.20: Mezőgazdasági előadás. 20.25: Emberek és kövek. Előadás. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22: Időjárásjelentés.

Európai magyar nyelvű hírszolgálat: 18.15: Bécs. 18.30: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 18.50: Pozsony. 20: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 20: Toulouse (328.6 m.), Marseille-Provence (400.5 m.) 20.55: Róma II. (245.5 m. és RH 31.15 m.) 22.15: London Nat. (261.1 m., RH 49.59 m. és 30.96 m.) 22.15: Bucuressti (364.5 m.) 23.15: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.45: Belgrád (437.3 m. BH 49.2 m.) 23.45: Toulouse (328.6 m.) Nice PTT (247.3 m.) 23.50

TENGEREK RABJA

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnyomás tilos.

— Volt, hogyne lett volna, de csak egyetlen egy, mióta kinyílt szivemben a szerelem-virág... Olyan szép volt, de olyan régen volt, hogy már nem is emlékszem rá. Majd egyszer elmesélem — tette hozzá kicsit sóhajtván a harmadik tiszt. — Hanem inkább te mesélj, mi is volt ott tulajdonképpen?

— Odaiült mellém... végigsímitott a hajamon és...

— Na és?... Megölelted? Megcsókoltad?

László megütöközve nézett fel Gloupachekre:

— Megölelni? Megcsókolni? O, nem olyan lány az, nem lehet azzal mindjárt csókolózni, hiszen jóformán nem is ismerem... az ajándékot is elfelejtettem odaadni...

— Vagy úgy, hát arra gondoltál, hogy ha azt a kis vacakot odaadod neki, akkor lehet? Akkor engedte volna, hogy megcsókold?

László nem vette észre, hogy ugratják és hogy Signor Gloupachek barna arcán mosolyféle bujkál, csak azt érezte, hogy itt bántanak valakit, aki nem tud védekezni, akif ő szeret és aki őt is szereti...

— Signor terzo — ezt csak olyankor szokta neki mondani, mikor nagyon hivatalosan akarta megszólítani és a harmadik tiszt urnak rövidítése volt — Signor terzo, ne bántsa azt a lányt... ne bántsa... mert én...

— ...mert én önt kihívom párbajra, — nevette el magát a harmadik tiszt — vagy nem ezt akartad mondani? Borzasztó zöldék vagytok ti tizenkilenc évesek, mondjuk úgy huszonnégyszáz... Hiába hústok fel egyébszínű ruhát, az a belső szín, az a friss tavaszias éretlen zöld szín az kiütözik rajtatok. Dehogy akartalak megbántani, eszem ágában sincs. Tudom azt, hogy egy Madonnára akadtál, itt, Antwerpen egyik eldugott utcájában, aki nem tudom hány évig rád várt és csakis rád... akinek te vagy a mesebeli herceg, a messziről idehajózott tengeri álomlovag. Tudod mit, — folytatta most

már egészen kedélyesen Gloupachek — majd ma este velem jössz ki és és jól megnézem magamnak azt a lányt... Akkor aztán percekben belül tudni fogod a szintizta valóságot. Hogy kicsoda-micsoda mennyit ér... elég lesz a szemébe nézni. Te nem is tudod, hogy egy szempárból mi mindent lehet kiolvasni. Mondhat a szája akármit, a szemén látszik, hogy érzi-e azt, amit mond... vagy csak úgy mondja, hogy éppen mondjon valamit.

— Nagyon jó lesz, Signor — mondta megbékélve László, — akit lefegyvertett felettésemek közvetlen baráti hangja és megkönnyebbülve lépett ki a fedélzetre.

Odakünn sűrűn szitáló gabonapor és pokoli lármá fogadta. Egész nap kedvetlenül lődörgött ide-oda, délben elmulasztotta a csengőt és mire a konyhába jutott, már csak holmi maradékot kapart össze neki a szakács, amitől aztán méginkább éhes lett. Egyszerre lehajította háromnegyedliteres vörösadagját, attól meg olyan finom melegség áradt el benne és olyan lágy szédülésféle környékezte, hogy valamilyen ürüggyel — amit ugyan Petar kisé kétkedve fogadott — lemászott a nagyobbik, a II. számú raktárba és nézte, hogyan lapátolják a munkások a gabonát oda, ahol az elevátor vascsöve éhesen tátogatta üres torkát.

Lenn, olyan hat-nyolc méteres mélységben éppen valami keveredés volt, a buza nem volt elég jól elválasztva a rozsz és négy asszony szitálta az összekeveredett gabonát és töltögette zsákokba külön az egyiket, külön a másikat.

Ott volt közöttük Marietje is, a Petár antwerpeni szöke. Ez is olyan elég régi tengerész történet. Petár már vagy tizenöt esztendője járja a tengert és az utóbbi években egyre sűrűbben fordult meg Antwerpenben. Itt ismerkedtek össze a hajón. Marietje volt a szitáló asszonyok előmunkása. Hogy miért kellett oda előmunkás, vagy, hogy lehetett-e jobban, vagy kevésbé jól szitálni, azon Petár nem igen töprengött, — elég az hozzá, hogy Marietje-nek egész különleges szöke haja volt — Petár úgy tudta, hogy belga-szöke és hófehér gömbölyű karja volt... Petár regéket tudott mesélni fehér karokról, szöke hajról, formás bokákról... és a mesék végén annyira nekellekedett, hogy a mikor már régen tengeren járt a hajó, a legkisebb fantáziával megáldott ember is szinte maga előtt

látta Marietje-t, karcsun és szőkés-fehéren — ugyanugy, ahogyan Petár a messzeségből lefestette.

Most ott álltak négyen térdig a gabonába süppedve és több-kevesebb buzgóssággal rázogatták a szitát, amelyik már egy készült, hogy a buza keresztülesett rajta, a rozsz meg benne maradt.

Ehhez aztán énekeltek is. Vigan pattogó flamand dalokat, a játékos tengerről, a kerepelő szélmalomokról és a kedvesről, akit olyan hamar hoznak haza a jó szelek, mint amilyen gyorsan pörög a szélmalom kereke.

Marietje tercelt. Szép, mélyenbugó hangja volt, olyan ábrándosan tudta elforgatni azokat a világoskék szeméit és valahogyan mindig a fedélzet felé forgatta, amerre Petár sejtette, hogy László nem állhatta meg nevetés nélkül.

— Mi az, Marietje! Csak nem vagy szerelmes? Tán a kapitányba? Jó nagy darab, zsiros, csunya ember, olyan szőrös a keze meg a szive, mint a kutya. Egyszer azt mondtad, hogy nem szereted a zsidókat, pedig ez az. Olasz zsidó. Capitano Grosso — ugye láttad már?

— Oh, hogy a csuda vinné el a kapitányodat szőrös szivestül, zsidóstul, mindenestül... tudod te azt nagyon jól, hogy kit szeretek... minek bosszantasz, inkább gyujtsál új gyertyát, mert ez itt már tövig leégett — mutatott Marietje a körömfeketőnyi gyertyacsomokra, amely ott pislákol a gabonába szurt bot végén.

László aztán előhalászott a zsebéből egy szép hosszú szál gyertyát, meggyújtotta és odaügyeskedte a botra.

— Énekeljeteke valamit Marietje, — fordult kéreően a lányokhoz.

Aztán azok belekezdtek. Ez már másféle ének volt. Marietje volt az előénekes. Ő csak két sor énekel. A többi már a lányok zúgták rá. Valahogy úgy kezdődött, hogy egy Jan nevű szép szál belga tengerész nekiindult vitorlással a vak világnak és nem volt egyéb kincse, csak a kedvese fényképe. Azt dédelgette, azt babusgatta a rettentő hosszú hónapok alatt, míg a puffadva dagadó vitorlák röpitették a hajót, azt becézgette akkor is, amikor kétségbeesetten hosszú napokon át lankatlan lógtak a vitorlák és nem ment a hajó.

(Folytatjuk)

Mihail Sadoveanu:

Könnyek

Arimateuszi József és a többi jóemberek, féltő gonddal helyezték a kőszirba a megfeszített Krisztus testét. Ott a föld keblén meg volt óva a sakálaktól s a sivatag keselyűtől.

A barátok s Mária Magdolna sirtak bánatukban, de Szűz Mária bánata oly nagy volt, melyre nem lehetett találni enyhülést. Szemeiből nem csordult könny, szívéből nem törtek elő sóhajok, lelkében sűrű sötét volt a fájdalom. Sötét, mint a kavargó vihar, sötét, mint a kétségbeesés. Nem tudott vigaszt találni, mert elvesztette azt, akit úgy szeretett mint fiát s egyben Istenét.

Ugy érezte, mintha csak az ő szívéből ömlött volna a világra ez a sötétség a Megfeszített halálának óráján... Azon éjszaka után azonban, a nap ismét megvilágította a földet, mint máskor, mint mindig — mintha semmi, de semmi se történt volna és Szűz Mária belátta, hogy nem is lehet már számára hely ezen a hálátlan világon, hol az igazak elbuknak s az igazságtalanságot elfelejtik.

— Száműzetésbe megyek — mondotta —, messze a világba, míg összeesve meg nem halok; nem fog megállítani semmi, nem fog megvigasztalni semmi, mert semmi sem emlékeztet ebből a világból fiam szépségére és jóságára... Az emberek bűnösek és gonoszak.

Igy szólt és elindult; sarutlan lábát karcolta utköve-tövisre és sütötte az átforrósodott por. Kiment Jeruzsálem kapuján, de senki se törődött vele. Tavaszidő volt s a hegyek lábainál a dombok virágoktól voltak ékesek. Mintha ezüstös pókhálával lettek volna bevonva, úgy ragyogtak a távolságok. Itt ott egy pálmacsokor bontogatta levelét egy-egy kut fölött, az utak kereszteződésénél. Azonban Szűz Mária mindebből nem vett észre semmit, csak ment, ment a forró nap tüzében a végtelen kék ég alatt. Így ment hosszu ideig, míg egy szürkületkor tágas fensík széléhez ért. Két árnyékot pillantott meg a nap utolsó felvillanásánál. Anélkül, hogy utját megszakította volna, a Szűz rájuk nézett; füléig jutott azok gyöngéd suttogása. Szegény öreg szüleikről, majd boldogságukról beszéltek s arról, hogy hogyan fogják felépíteni kicsiny fészkeiket távol az emberi gonoszságtól. Szűz Mária sokáig nézte őket, s úgy érezte, hogy valami meleg csöpp cseppent szívére. „Valóban szép, magasztos a szerelem, de holnap már ezek is olyanok lesznek, mint a többiek, az évek eldurvitják az embert!” — gondolta s vérző lábakkal ment tovább az éjszakába.

Hajnalra, valahol egy pusztá szélénél nagy harci zajt hozott feléje a szél. Megtorpant egy pillanatra s látta, hogy maroknyi harcos, mint védte otthonát, földjét, ősei sírhelyét. Vitézül harcoltak, mégis elhullottak mind. Utja közelében egy ifjú feküdt; még holtában is látszott, hogy nemrég még daliás, életerős lehetett. Szűz Mária szánakozva lehajolt és lezárta az ifju megtört messzenéző szeméit. És ekkor ismét érezte, hogy szívét valami meleg csöpp olvasztotta fel egy pillanatra. „Szép a vitézség, s az önfeláldozás — gondolta szomorúan, — de lehet, hogy tegnap ez is éppen úgy támadott meg s öldökölt le másokat”.

És legyöngülve a hosszú utaktól, az éhségtől, a szomjúságtól, a név nélküli fájdalomtól, ment, csak ment, míg eltűntek mögötte a hegyek, a pálmák, s a narancsfák.

És egy délután, girbe-görbe uton, közel egy kis falu határához, furcsa tekintetű, durvaarcu férfit ért utól. Szűz Mária előtt hirtelen elvonult ennek az embernek az élete. Fiatal volt és szeretett ő is; boldogan élt kedvesével, aztán harcolt is, adott és kapott sebeket, de végül az élet rosszasága odáig

NAGYANYÓ

Bálint nagyanyó, ahogyan ismerősei nevezték, hetvenötödik születésnapját ünnepelte. Vendége két hasonló koru asszony-barátnője volt. Hármán ültek a fehérre terített asztalnál. Ősz hajú, fekete ruhás, fűrge járású, jó kedélyű öregasszonyok voltak, akik bizony nem hasonlítottak a régi kor fehér főkötős remegő kezű, tipegő nagyanyóhoz. A huszadik század ápolt és a gondozottság békés derűjével emelték poharukat Bálint nagyanyó egészségére. Könnyes szemmel, meghatottan mondták: Isten éltesse, Ilkám!

Az aranyszínű nedű édes, kábitó varázsa csillogóvá tette tekintetüket és lelkük a visszaemlékezés hatásának lett a rabja. Abba az időbe repültek vissza, amikor a zenélő óra lágy melódiájára előlibbenő kecses táncos párok: finom csipkeruhás, karcu leány kezét könnyedén érintő, hódoló tisztelettel meghajló gavallér keringett... Így kezdődött a fiatalságuk, fehéren, illatosan, mint a gyöngéden ápolott rózsabimbót napfény vette körül. Jött az első bál, könnyű tüll ruha, krinolin suhogva imbolygott a zene ritmikus ütemére. Gyengéd férfikarok fonódtak karcu derekukra. A hódoló férfitekintet alatt mélyen elpirult arcuk, de halkán a fülükbe sugták: Szabad látogatást tennem a kedves mamánál? A szerenádok, holdvilágos éjszakák, lágy muzsikaszó: Csak egy kislány van a világon... valamást tevő drága melódiái, amelyek a boldogság könnyeit csalták kipirult orcáikra.

Azután jött a kézfogó, a lázas készülődés, a kelengye készítése, a sok drága ajándék. A szép ünnepi oltár, a leomló suhogó husszu uszály, a mirtuskoszoru, a vidám zajos nászmenet! Kezdődött az élet, a házasság, az első parányi baba, dinom-dánom, nagy keresztelés, utána sorra jöttek, cseperedett a sok apróság. A karcu szép leányból gondos háziasszony, jó anya lett. A férj talán néha zsörtölődő, kikapós, akihez asszonya mégis türelmes megbékéléssel volt, mert így látta otthon. Panaszkodni, válni, az szegény volt. Így volt jó, küzdelemben, de lelki harmóniában öregedtek össze — nem jelentett számukra különösebb problémát a szív —

vitte, hogy ölt s a világ törvényei börtönre, kényszermunkára ítélték. Most tért vissza, testileg, lelkileg összetörve a börtön sötétjéből az emberek közé. Mögötte menve, a Szűz figyelmesen nézte a szerencsétlent. Azt bizony az élet alaposan megtépázta, még a szemei se álltak jól. Sántikálva ment s vicsorgó farkasként vetette jobbra-balra sunyi pillantásait. Így ért a falu első házához.

Kedves, kicsi ház volt, tágas füves udvar közepén, hol néhány tyúk kapirgált, tarka kis malac turkált s egy komoly kecske bámészkodott az érkező felé. Napsugárhaju, rózsárcu kislány lépett ki a házból s ijedt szemekkel tekintett a kiszabadult fegyenc felé.

— Jóember, apám, anyám, nincsenek itthon — mondotta.

A fegyenc már beleszokott a gonoszságba és éhes volt. Rosszindulattal nézett a kislányra.

— Oh, te éhes vagy — mondta a kislány sajnálattal. — Várj, kis kenyeret, csésze tejet hozok neked...

És gyorsan bement a házba, kenyeret és tejet hozott. Kék szemei szelidék voltak és ragyogóan tiszták. A fegyenc kinyújtotta a kezét az étel után és ahogy a gyermekre nézett, szemében kihunytak a gonosz fények.

igy lett belőlük unokáikért rajongó, fehér hajú nagyanyó.

És míg a szívük a múlt emlékeivel telt meg, mi csak állunk az ajtóban és nem merünk megzavarni benneteket. Csak nézünk és hallgatjuk, hogy a le nem rombolt illúziók miként vonnak körül benneteket...

...Mi, akik az élet legszebb ajándékai lettünk számotokra, a rügy a lombos fákon, új hajtás a régi ágon, lombhullajtó ősznek tavaszt hozó élet-ereje, mi ott állunk árván, emlékezésben koldusan és fájón kérdezzük bele a semmisségbe: Nekünk mindebből semmi sem jutott, a mi fiatalságunk kibontakozó szépségét nem nézték esdve, elszállt az illat a virágos kertből? Mi nem ismerjük a szerelem mindent jelentő mélységét, a csók, a vágy fehérségét, a nagy sóvárgó forrongást, a beteljesedést. Ez ma a vér izzó lüktetése, az élet joga, a felszabadulás harsonája, — álom, szépség, örökkévalóság nélkül. Ma szeretni nem bűn, de igazán szeretve nem mondhatjuk magunkat, amióta lehullott a fehér álmok mirtuskoszoruja. Nekünk merni és nyerni kell! Mindent feltenni, ez a tét, mert sokan sorakozunk fel egymás mellé azok közül, akik a vékony aranykarika elnyeréséért harcolunk. Ti a leányságtok fehérségét, dolgos kezetek áldását vitétek eléjük, mi viszont kezdetől fogva keményen küzdve, melléjük állunk és ha jön a pihenés ideje, akkor a csinos, szórakoztató, hódító, szerelmes asszony szerepét kell játszani, hogy meg tudjuk magunknak tartani őket. És higgyétek el, ez mindennél nehezebb és fárasztóbb szerep, mert a játék minden szeszélyességével kell felvértezve lennünk, míg el nem jutunk — ha eljutunk — e beteljesedés elé. És fáradtan vesszük észre, hogy lelkünk lemaradt a küzdelem iramában, lelkünk, amely fölött ti annyiszor pálcát törtök, drága nagyanyók — modernségünk ostromozásában. Fehéren, álmodozóan, mélyen elfödvé éljük lelkünkben a ti valósággal át-élt, számunka elérhetetlen, boldog, csak feleség, szerelmes szerető asszonyi életet.

Kissné Décsi Mária.

Szűz Mária pedig ott állt láthatatlanul egy virágzó cseresznyefa alatt az ember háta mögött s mint nyitott könyvből, olvasott annak lelkéből. Látta, mint jut eszébe a fegyencnek boldog gyermek-kora, mikor még ő is szőke, vidám, ártatlan kislány volt s mire jutott... A töredelmesség, a bánat, a jóság s a szépség utáni vágy összeszorították szívét s a bűnös szemekből alázatos, bátortalan könyvek gördültek alá...

Szűz Mária az égre nézett. Fenn nyugalom volt, kis fehér felhőcskék, mint megannyi angyalszárnyak gomolyogtak csupán. Közelebb lépett a virágzó cseresznyefa árnyékába s lepihent az ottlévő kőpadra. „Az emberi lélek nem veszett el egészen” — suttogta s keresztrefeszített fiára gondolt. Szívére meleg csöppek cseppentek — a fegyenc könnyei. És — és érezte, hogy utja befejeződött, lágy simogató bágyadtság fogta el s elszenderült. És ahogy ott aludt a kőpadon, a forró délutáni napsugár, fájdalmas arcára, fájó szemeire tüzött. A kivrágzott cseresznyefa pedig lerázta szirmaizt s valami isteni csoda folytán, a szirmok kicsiny fehér pillangókká változtak, melyek mozgatva szárnyacskáikat, legyeztek, hűsítették, simogatták a legbánatosabb édesanya arcát.

Fordította: Zathureczky Zs. László.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkatmazás

Botusór és laboránsnő azonnal felvétetik. Engel fényképészeti műtermében. I. Piata Libertatii 4. 908

Bejárónót becsületos, tisztességes és rendelkezvelőt keresek garzónlakás takarításához, azonnalra. Címeiket „Jó hely” jelígre a kiadóhivatal továbbítt. 823

Állást keres

Kertész házmesteri állást keres III., Str. Doja. 36. 827

Jobb fiatalasszony, aki jól főz, bejárónői állást keres. IV., Str. Filomelei 34 szám. 828

Lakás

Déli fekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten és 3 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Modernül bútorozott szoba, fürdőszoba és telefon használatával kiadó. Telefon: 17—51. Cím: Bulev. Piata Libertatii 2. II. em. 11. 825

Aas-velei

Új családi ház 2 szoba, szép kert, Calea Bogdanestilor 123 eladó. 826

Külfölete

Üzletelhelyiség pékműhellyel azonnal kiadó. Érdeklődni 33—40 telefon szám alatt. 819

Hirdessen a Déli Hírlapban!

Helyesbités.

A recasi bank és táglagyár ez évi március hónapban közzétett meghívójának helyesbitését közli, hogy a közgyűlés a husvétii ünnepek miatt nem f. é. április 23-án, hanem április 21-én lesz, még pedig a bank évi rendes közgyűlése délután 3 $\frac{1}{2}$, a rendkívüli 4 órakor, a téglagyár évi rendes közgyűlése 4 $\frac{1}{2}$ órakor lesz.

Egyben közlik, hogy a rendkívüli közgyűlés határozatképtelenség esetén, április 29-én délután 3 órakor lesz megtartva a jelenlevők számára való tekintet nélkül.

Az igazgatóság.

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia si editura S. I. a. e. Arad